

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT - DORDTSE DINSDAG D.D. 24 JUNI 2025

Vergaderzaal 3

1. Agendacommissie

2. Vaststellen Perspectiefnota 2026 - Raadsvoorstel

Agendapunten 2 tot en met 6 worden gezamenlijk behandeld onder agendapunt 6.

3. Raadsinformatiebrief over Verantwoording proces Ombuigingen - Raadsinformatiebrief

Agendapunten 2 tot en met 6 worden gezamenlijk behandeld onder agendapunt 6.

4. Dossier Perspectiefnota - Beantwoording Technische vragen

Agendapunten 2 tot en met 6 worden gezamenlijk behandeld onder agendapunt 6.

5. Dossier Perspectiefnota - Ingekomen brieven van diverse organisaties, instellingen en inwoners

Agendapunten 2 tot en met 6 worden gezamenlijk behandeld onder agendapunt 6.

6. Dossier Perspectiefnota - Beantwoording college ingekomen brieven in verband met bezuinigingen

Voorzitter: De heer Safranti

Raadsgriffier: Mevrouw Vermeulen

Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Mevr. Boom-Vos (VVD)

Dhr. Van Dam Timmers (CDA)

Mevr. Dijkstra (Gewoon Dordt)

Dhr. Gorter (Op Ons Eiland)

Mevr. Kamphuis (SP)

Dhr. Katif (Beter voor Dordt)

Mevr. Kruger (GroenLinks)

Mevr. Lammens-Oostdijk (VVD)

Dhr. Van der Meer (GroenLinks)

Mevr. Nieuwland-van den Bosse (ChristenUnie/SGP)

Dhr. Van Pelt (Forum voor Democratie)

Dhr. Schalken-den Hartog (Beter voor Dordt)

Mevr. Schnabel (Partij van de Arbeid)

Mevr. Simon-van Waardhuizen (Op Ons Eiland)

Dhr. Stolk (VSP)

Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)

Dhr. De Vries (VSP)

Portefeuillehouder: Wethouder W. van der Kruijff-

Overige aanwezigen: Dhr. Steegh, dhr. Van der Leer, dhr. De Zeeuw, dhr. Van Wijngaarden, dhr. Bakker, mevr. Gooshouwer-Valk, dhr. Van der Wel, dhr. Hüsstege, dhr. Verheijen, dhr. Dane, dhr. Van den Brink, mevr. Landa-Rijsdijk, dhr. Van der Eerden, dhr. Bunnik, dhr. Sep, mevr. Bakker, mevr. Ten Bosch, dhr. Kraayeveld, dhr. Szutkowski, mevr. Porceddu, dhr. Von Behr

De voorzitter: Goedenavond allemaal, het is 19.30 uur, we gaan beginnen. Welkom allemaal, raads- en commissieleden, mensen op de tribune. Ambtelijke ondersteuning hebben we vandaag niet. En ook mensen van het college zijn wel aanwezig, maar op de tribune in dit geval dan. Voor het verslag wil ik graag even dat jullie, raads- en commissieleden, je even voorstellen. En dan begin ik even aan de linkerkant van mij.

Mevrouw Vermeulen: Ik ben Laurette Vermeulen, commissiegriffier.

De heer Steegh: John Steegh, Bomenridder.

De heer Hartmeijer: Raymond Hartmeijer, SP.

Mevrouw Simon-van Waardhuizen: Claudia Simon-van Waardhuizen, Op Ons Eiland.

De heer Van der Meer: Frans-Bauke van der Meer, GroenLinks.

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, Partij van de Arbeid.

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos-Lambinon, Partij voor de Dieren.

De heer Van Pelt: Dirk van Pelt, Forum voor Democratie.

De heer De Vries: André de Vries, VSP Dordrecht.

De heer Stolk: Leo Stolk, VSP Dordrecht.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Eline Nieuwland, ChristenUnie/SGP.

De heer Schalken-den Hartog: David Schalken, Beter voor Dordt.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter voor Dordt.

Mevrouw Dijkstra: Marjanne Dijkstra, Gewoon Dordt.

De heer Van Dam Timmers: Jan van Dam Timmers, CDA Dordrecht.

Mevrouw Boom-Vos: Karin Boom, Dordtse VVD.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Jeanine Lammens, Dordtse VVD.

Mevrouw Kruger: Kitty Kruger, GroenLinks Dordrecht.

De heer De Zeeuw: Arjan de Zeeuw, Historisch Platform Dordrecht.

De heer Van der Leer: Peter van der Leer, inspreker namens het Oranje Comité.

De voorzitter: Dank je wel, Peter. Nu het knopje wegdrücken. Nogmaals allemaal welkom. Het is helaas druk vandaag in deze commissiekamer. We hebben 21 sprekers straks. Laten we alsjeblieft schappelijk met elkaar omgaan, en ook zeker met de tijd van de sprekers. En ook rekening houdend met de vragen die we gaan stellen zo meteen. Ik ga even een korte toelichting geven waarvoor wij vanavond hier zijn. Vandaag buigen wij ons over een belangrijk onderwerp, de gemeentelijke Perspectiefnota en de raadsinformatiebrief Verantwoording proces Ombuigingen. Deze nota vormt het kader voor het beleid en de begroting voor de komende jaren. En raakt daarmee de kern wat wij als gemeente belangrijk vinden voor onze inwoners, organisaties en ondernemers. Het is dit jaar een jaar waarin financiële keuzes gemaakt moeten worden om te voorkomen dat we meer geld uitgeven dan dat er binnenkomt. Het is dan ook goed om te zien dat u hier aanwezig bent als betrokken burger of vertegenwoordiger van een organisatie, om uw stem te laten horen. Uw inbreng vandaag is van grote waarde. U helpt ons als commissieleden om breed en zorgvuldig naar dit document te kijken, vanuit verschillende perspectieven en met het oog voor wat er leeft in onze stad. We nemen uw opmerking serieus en zullen deze meewegen in onze verdere bespreking van de Perspectiefnota. En dat geldt uiteraard niet alleen voor de sprekers hier vandaag, maar ook voor alle brievenbeschrijvers. Ik vraag u om binnen de afgesproken spreektijd te blijven, zodat iedereen de ruimte krijgt om zijn of haar visie te delen. De spreektijd is vijf minuten. Ik nodig de sprekers uit per groepje aan tafel. De eerste groep zit al inmiddels aan tafel. En hierna kunnen vragen gesteld worden door de raads- en commissieleden. Ik zal beginnen aan mijn rechterkant. Het woord is aan u.

De heer Van der Leer: Mijnheer de voorzitter, beste raads- en commissieleden, als voorzitter van het Oranje Comité Dordrecht heb ik me aangemeld om in te spreken en ons licht te laten schijnen op de voorstellen omtrent de bezuinigingen. Het in tijd beperkt, 5 minuten, en ga proberen kort en inhoudelijk wat aandachtspunten te benoemen die ons als Oranje Comité raken, met betrekking tot de bezuinigingen op evenementen. Maar ook zaken die opvielen als algemene voorstellen omtrent bezuinigingen. Deze maatregelen treffen de evenementensector in een tijd waarin regeldruk en veiligheidseisen toenemen en procedures verzwaren. Voor ons als vrijwilligers een steeds grotere opgave. Actueel worden de milieuwetten, veiligheidseisen en de stijgende personeelskosten en het materiaal. Zonder deze bezuinigingskosten is het al zwaar om dit als vrijwilligersorganisatie te kunnen blijven organiseren. Inhoudelijk. We zijn, laat dit duidelijk zijn, een hele gezonde gemeente, lees ik. Plek 9. Dus moet de schade beperkt blijven bij deze bezuinigingen. Ook een constatering is dat het gevoel bij beoordeling tussen de ambtelijke en politieke collega's verschillen van inzicht. De ambtenaren kijken met de bril, bewaken, begroten. En de politiek wil scoren met evenementenstad blijven. Diverse keren zijn we dat ten slotte geweest.

Inhoudelijk nog wat punten. Het verkleinen van budgetsubsidies, evenementen en de regionale subsidieregeling. Voorgesteld wordt dit bezuinigen met 10 procent. De consequenties zijn nog niet helder. En hoe de verdeling moet plaatsvinden, ook niet. Ook

lees ik dat er een doorbelasting gaat plaatsvinden van bijvoorbeeld de tijdelijke verkeersmaatregelen, het kostendekkend maken van APV en leges. Gevolgen zijn groot, denk ik. Verkleinen van budgetbegroting subsidies. Hoe gaat het met de organisaties die al meerdere jaren subsidies krijgen? Komt er dan een afbouwregeling? Ook opvallend wordt er gezegd dat, ondanks de bezuinigingen, nieuwe evenementen aangekondigd worden, die neem ik aan ook subsidie moeten krijgen. Ik lees onder andere Wereldstad en het waterevenement. Ook viel ons op dat de cultuurinitiatieven en producties van de gemeente Dordrecht en de amateurkunst buiten de bezuinigingen blijven. Graag daar een uitleg over. De indexering wordt niet toegepast. Dat levert al het lieve sommetje op van 9 ton. Tot slot, met betrekking tot onze rol in de ondernemingsraad. Binnen het cluster van evenementen heb ik al meerdere jaren gepleit voor een aparte status. Want Koningsdag, de herdenkingen en Bevrijdingsdag zijn een nationale feestdag. En wij zijn al gebonden om deze dagen te vieren met een 200 procent toeslag. Nog even, als ik nog tijd heb, het groenonderhoud. Het valt mij op dat het van A-niveau naar C-niveau gaat. Ik heb het al eens eerder zien toegepast te worden. Sinds ik bij de gemeente weg ben, is alles aanbesteed en het er niet beter op. Een verloederend vindt plaats. Als oud-havendienstmedewerker zag ik een post staan, riviercruises. De wens om meer cruiseschepen te laten afmeren. In mijn tijd als controller bij het Havenbedrijf heb ik ligplaatsen geregeld aan de Merwekade en de Buiten Walevest. Veel van deze schepen zijn inmiddels 135 meter. Waren toen nog 110 meter. En ligplaatsen voor de binnenvaart zijn al heel beperkt. En worden de Wantijkaden ook al veelvuldig gebruikt. Meer inkomsten wordt geschreven. Ik betwijfel dit. Er gaan veel bussen naar Kinderdijk en wandelen door de stad. En ik zou nu niet zeggen dat ze veel investeren in de stad. Controle op afval. Hier valt op dat 25 procent van het budget opgaat aan controle. En dat wordt dan schijnbaar teruggehaald dadelijk via de afvalstoffenheffing. De goeden moeten blijkaar onder de kwaden lijden. Tot slot, mijnheer de voorzitter, ik hoop dat u zich goed realiseert dat korten op evenementen voor stad en bezoekers een grote aderlating zal gaan betekenen. Ik sluit af. Wij weten wat we willen en doen wat we kunnen.

De voorzitter: Hartelijk dank voor uw bijdrage. Het woord is nu aan mijnheer De Zeeuw.

De heer De Zeeuw: Geachte leden van de raad, het Historisch Platform, dat een kleine 30 organisaties verenigt, die zich bezighouden met de historie en het cultureel erfgoed van de stad, begrijpt dat de bezuinigingen onafwendbaar zijn en dat die ook de cultuur- en erfgoedsector zullen raken. Waar het om gaat, is de goede maatvoering, het vermijden van stapeling en het toekomstperspectief. Uiteindelijk is de vraag aan de orde, wat voor stad willen we zijn? Cultuur, historie en erfgoed gaan vaak hand in hand. En zeker in de oudste stad van Holland, waar een groot aantal cultuurinstellingen gehuisvest is in monumentale panden en veel van de cultuuruitingen ook geïnspireerd zijn op onze stadsgeschiedenis. Johan de Witt 400, Simon van Gijn, de geschiedenis van de binnenvaart, 750 jaar Augustijnenklooster, de Dordtse synode, de Sint-Elisabethsvloed, enzovoort.

Het is voor het Historisch Platform prettig om af te stemmen met het cultuurplatform, omdat wij zien dat er een grote verwevenheid is tussen de cultuurinstellingen en de erfgoedinstellingen. Later komt ook nog Dick Verheijen, namens het cultuurplatform aan het woord. En wij herkennen ons ook in die inbreng. Specifiek wil ik vanuit het Historisch

Platform uw aandacht vragen voor 3 zaken. Een groot aantal cultuurinstellingen is gevestigd in monumentaal gemeentelijk vastgoed. Dat is mooi, want het opent die gebouwen op die manier voor publiek en de cultuurinstellingen zijn ook vaak de verhalenvertellers van de geschiedenis van die panden. Met een aangekondigd kostendekkender vastgoedbeleid is het risico groot dat een steeds groter aandeel van subsidies opgaat aan huur, met alle risico's voor de programmering en leegstand van dien. De stad kent al genoeg leegstaande monumentale panden. We adviseren om in het gemeentelijk erfgoed- en vastgoedbeleid een koppeling te maken, waarbij maatschappelijk gesubsidieerde instellingen bij voorkeur in monumenten gehuisvest worden. En om bij deze panden en maatschappelijk gesubsidieerde instellingen niet uit te gaan van een theoretische marktwaarde, maar van de reële waarde van de panden als basis voor een lagere huur, om dat te hanteren. We zien nu al bij panden die daadwerkelijk afgestoten worden, zoals op dit moment gaande is bij de Biesboschhal, dat die feitelijke waarde eerder bij 0 euro zit dan de waarde waarvoor deze panden soms nog in de boeken staan. Het voorstel zou dan ook zijn, laat de mogelijkheid voor lager waarderen van monumentaal vastgoed voor maatschappelijk gesubsidieerde instellingen onderzoeken en breng een koppeling aan tussen het vastgoed en het cultuurbeleid en het erfgoedbeleid. Er zijn voorbeelden uit andere steden. Als u dat doet, betrek daarbij de instellingen. We denken graag mee en hopen zo een verschraving van het cultuuraanbod te voorkomen en leegstand te vermijden. Tweede punt waar ik aandacht voor wil vragen, is specifiek voor de omvang van de voorgestelde bezuinigingen van de Dordrecht Museum Organisatie. We maken ons zorgen dat hier de balans doorslaat. De Dordrecht Museum Organisatie is vrijwel volledig gehuisvest in monumenten en een publieksmagneet voor de stad. De besparingen staan op dit moment in het voorstel ingeboekt vanaf 2027. Leg het accent op het nu al lopende onderzoek naar kostenbesparing in bedrijfsvoering en efficiency en laat de Dordrecht Museum Organisatie hierover rapporteren. En bezie welke besparingen gerealiseerd kunnen worden, zonder dat het aantal en de kwaliteit van de tentoonstellingen in de waagschaal worden gelegd. Het voorstel zou dan ook zijn om op basis van het beeld, wat later dit jaar komt, uit besparingsopties, om pas een definitief besluit hierover te nemen bij de begroting van 2026. En het laatste punt waar ik aandacht voor wil vragen, is dat met het voorgestelde maatregelenpakket echt een poging is ondernomen om stapeling van maatregelen te vermijden. Tegelijkertijd begrijpt iedereen hier dat het niet toekennen van indexeringen op subsidies, in combinatie met het zakelijker doorrekenen van allerlei kosten, op de lange termijn niet een houdbaar verhaal is. Breng nu al de effecten in beeld, om te werken aan een gezond en aantrekkelijk cultuur- en erfgoedbeleid voor de langere termijn. Ons voorstel is dat veel besparingen staan ingeboekt voor boekjaar 2027. Laat al in het najaar van dit jaar, 2025, voor een selectie van cultuurinstellingen de stapelingseffecten doorrekenen, zodat je deze inzichten kan meenemen bij de collegevorming in 2026. Ik sluit af. Dordrecht heeft als historische en monumentenstad sinds de jaren 80 en 90 de weg naar boven gevonden.

Laten we blijvend investeren in een goede mix van cultuur en erfgoed. Juist ook in tijden van het aanhalen van de broekriem. Want zoals Jan Eijkelboom al schreef, wat blijft, komt nooit terug. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer De Zeeuw, dank u wel. Nu is het woord aan mijnheer Steegh.

De heer Steegh: Dank u wel, voorzitter. Geachte leden van de raad, de Stichting Bomenridders Dordrecht heeft zich al vaker tot u gericht over het wel en wee van de bomen, het groen en de biodiversiteit in onze stad. We hebben u vorig jaar geadviseerd over het Bomenprogramma. En daarvoor al meerdere keren gewezen op situaties in de stad, waarin bomen gevaar liepen ten onrechte te worden gekapt. Dat is onze insteek, het gesprek zoeken. Wij hopen dat dit zo blijft, maar de vooruitzichten zijn helaas niet rooskleurig. Zo hebben wij met verbazing geconstateerd dat in de huidige stukken vrijwel niet meer gerept wordt over de prioriteiten die het college zichzelf heeft gesteld in het geldende collegeprogramma. Veel van die plannen zijn voor de zittingsduur van het college, voor 4 jaar, incidenteel gefinancierd. Er zit weliswaar heel keurig een lijstje bij van die incidentele financieringen, maar als er niks gebeurt nu wordt het merendeel van de eigen prioriteiten ineens posterioriteiten. Vergeef me dat ik uw vakjargon gebruik. Dat is toch zot? Dat raakt ook het lot van onze bomen in de stad. Bij de vaststelling van het Bomenprogramma in maart 2024 heeft uw raad 2 moties aangenomen, die nog niet zijn uitgevoerd of afgehandeld. Ik verwijs naar het memo van de griffie van 10 juni over betrokken dossiers. U hebt in motie 5 vastgesteld dat scenario C de absolute ondergrens moet zijn voor de uitvoering van het bomenbeheer. Dat gebeurt in de Perspectiefnota, zoals die voor ons ligt, zeker niet. U hebt het college in motie 6 opgedragen eraan te werken dat op den duur het zogenaamde scenario B wordt bereikt. Scenario B betekent concreet, een voor beheer en onderhoud van het areaal openbare bomen in de stad beschikbaar budget van 2,5 miljoen euro. Voor deze collegeperiode is scenario C alleen incidenteel gefinancierd. Dat is 1,5 miljoen. Als u niets doet, valt dat budget vanaf 2027 terug naar slechts 850 duizend euro. Het college heeft in zijn oplegger van vorig jaar bij het Bomenprogramma zelf aangegeven wat de gevolgen van die terugval zijn. Namelijk dat binnen nu en 10 jaar de helft van alle openbare bomen wegvalt. Want het gezond en veilig houden van de bomen is dan niet meer mogelijk. En dus zullen veel bomen gekapt moeten worden die best nog langer mee zouden kunnen, maar alleen als er geld is om de veiligheid van die bomen te garanderen en zo nodig levensduur verlengende maatregelen te nemen. De Bomenridders verzoeken u dan ook het college op te dragen uiterlijk bij de begroting 2027 dat gat tussen 850 duizend en 1,5 miljoen structureel te dichten. Tevens verzoeken wij u het college op te dragen concreet te worden over hoe we van daaruit doorgroeien naar de genoemde 2,5 miljoen. Als dit niet gebeurt in deze tijden van klimaatverandering, dan zullen door het wegvallen van de stadsnatuur al snel grote delen van onze stad onleefbaar worden ten gevolge van hittestress, smerige lucht en waterproblemen. Tweede punt. Onder 3.2.2 stelt het college voor te bezuinigen op het kwaliteitsniveau van het groenonderhoud. De hele stad op niveau B. Niet C, maar B. Het bezuinigingsbedrag loopt op tot 120 duizend euro structureel. We gaan ervan uit dat dankzij die bezuiniging de natuur in de stad er flink op vooruit gaat.

We stoppen in de binnenstad, de winkelcentra, de parken en de hoven met het wegbranden van stoepplantjes, we maaien minder het gras en we accepteren de groei en bloei van kruiden. We trekken op deze wijze veel meer insecten aan. Weer goed voor onze stadsvogels. We laten boomspiegels volgroeien en dragen de verzorging over aan buurtbewoners, participatie immers, zodat de biodiversiteit in de oude stad verbetert. We laten het onnodig te brede asfalt in het Weizigtpark een beetje overwoekeren door de omliggende planten. Kinderen kunnen direct na schooltijd weer leren wat stadsnatuur is. Over hoe dat verder in te vullen, leveren wij, Bomenridders, met veel plezier een

bijdrage. Maar hoofdpunt was, dwing voldoende geld af voor boombeheer, ook in tijden van schaarste. Als u het niet doet, duurt het decennia voor zo'n fout gecorrigeerd is.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Steegh. Ook keurig binnen uw tijd. Voordat ik af ga op de vragen, even een mededeling vanuit de griffie. In het raadsinformatiesysteem kan je op dit moment gewoon volgen, ook voor mensen thuis. Alles wordt nu even bijgewerkt. Mocht je op de tribune, thuis, achter je pc willen volgen, dan kan dat. Nu ga ik even kijken of er vragen zijn. Ik zie mijnheer Hartmeijer aan de linkerkant. Mijnheer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Dank, voorzitter. Ik heb twee vragen. Eerst aan de heer Steegh. Als dat mag, twee vragen?

De voorzitter: Excuus. Inderdaad, dat had ik moeten meedelen. We proberen even met één vraag. Afhankelijk van de vragen, probeer ik daar toch wel soepel mee om te gaan. Maar we beperken ons toch tot één vraag. En mocht er tijd over zijn, dan ga ik toch over naar een tweede vraag.

De heer Hartmeijer: Dan kies ik mijn meest prangende vraag. Vraag aan de heer De Zeeuw. Hij had het over, de culturele instellingen zoveel mogelijk in historische panden plaatsen, als ik het goed heb begrepen. Dat heb ik goed begrepen. Nu hebben we bijvoorbeeld Stichting DOOR. Die zit sinds een paar jaar in De Munt. Is dat een voorbeeld waarvan u zegt, dat spreekt mij aan? Is dat een voorbeeld waar u aan denkt? Of zit ik op een verkeerd spoor?

De voorzitter: Mijnheer De Zeeuw.

De heer De Zeeuw: Dat is absoluut een van de panden die in de binnenstad zich heel goed lenen voor cultuurinstellingen om erin te zitten. En specifiek voor de Stichting DOOR, je moet ook gewoon de gebruiker betrekken bij welke plek je moet hebben. Maar gebouwen als De Munt zijn uitstekende plaatsen om cultuurinstellingen, groot en klein, gevarieerd, een plek te geven.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Knopje zat verstopt achter ... Dank u wel, voorzitter. Ook voor mijnheer De Zeeuw, want ik sloeg ook aan op de panden, het vastgoed en dan de theoretische waarde en reële waarde. Mijn vraag is alleen, heeft u daar zelf voorbeelden van? Ik hoef ze nu niet te horen. Daar kom ik later nog bij u op terug.

De heer De Zeeuw: Er zijn steden die inderdaad werken met echt het afwaarderen van het maatschappelijk vastgoed, vanuit de wetenschap dat ze die panden ook daadwerkelijk niet wensen te verkopen, maar echt beschikbaar willen stellen voor gesubsidieerde culturele instellingen in de stad. In Rotterdam heeft dat gespeeld. In Den Haag weten we dat dat aan de orde is. En er zijn verschillende mogelijkheden om op die manier daar ... Een gemeente heeft de vrijheidsruimte om daarin te variëren.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer De Zeeuw. Laten we de vragen en antwoorden echt via de voorzitter lopen. Mevrouw Van Pelt, van Forum voor Democratie.

De heer Van Pelt: Dank u wel. Ik heb een vraag voor mijnheer Van der Leer. U vertelde dat bij evenementen 25 procent van het budget aan controle opgaat.

De heer Van der Leer: Dat was voor de afvalverwerking in de stad. 25 procent van het budget gaat naar controle op afval.

De heer Van Pelt: Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Schalken, Beter voor Dordt.

De heer Schalken-den Hartog: Dank u wel, voorzitter. Een vraag aan de heer Van der Leer, van het Oranje Comité. Eerder zijn verschillende fracties, waaronder ook Beter voor Dordt, bij het platform geweest van evenementen, waar ook Big Rivers en zo bij zitten. U had het over de stapeling van de bezuinigingen, waarbij ook niet alleen bezuinigd wordt op het evenementenbudget zelf, maar ook meer kosten worden doorberekend. Heeft u een idee van het bedrag wat u extra kwijt zal zijn aan het organiseren van een evenement wanneer zaken worden doorberekend, zoals de hekken en de beveiliging en dat soort dingen?

De voorzitter: Mijnheer Van der Leer.

De heer Van der Leer: Als ik zelf kijk naar Koningsdag en ik kijk naar de dranghekken die geplaatst worden en de beveiliging die extra moet worden toegepast en de leges die je moet gaan betalen, schat ik, op veiligheid zitten we al op 12 duizend euro voor Koningsdag en Bevrijdingsdag, dit keer. En voor dranghekken en leges en dat soort dingen zitten we aan 2.200 euro. Kijk, en voor een clubje, zoals wij zijn, zijn dat aardige bedragen die dan doorgerekend worden.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van Dam Timmers, van het CDA.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Toch ook nog even een vervolgvraag daarop. Want dat is ook een van de zorgen die, denk ik, terecht zijn, als het gaat over de stapeling van verschillende maatregelen. En dan was ik wel benieuwd ook hoe dat bij uw organisatie is, als het gaat om de leges voor de verkeersmaatregelen. Hoe zou dat uitpakken als we dat in de huidige vorm, zoals het voorgesteld staat, zouden uitvoeren?

De voorzitter: Mijnheer Van der Leer.

De heer Van der Leer: Als ik lees in de stukken die gemaakt zijn en hoe het toegepast wordt, als er wegen in de stad afgesloten worden, dan ga je betalen. Maar buiten de normale doorgang van verkeer zou het waarschijnlijk niet betaald hoeven te worden. Ik ben daar niet helemaal in thuis, maar dat zou een nieuwe regeling zijn die dadelijk toegepast wordt in het kader van deze bezuiniging. Het afsluiten van wegen voor verkeer gaat waarschijnlijk dan doorbelast worden. Als ik het goed gelezen heb in de bezuiniging.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter, heel kort aanvullend. Ik denk dat u dat goed gelezen heeft. Maar wat voor impact zou dat voor uw organisatie of voor de evenementen hebben waar jullie bij betrokken zijn?

De heer Van der Leer: Dat is moeilijk te zeggen, want wij weten nu niet precies waar we de evenementen gaan houden. Je hebt nu het Statenplein. En dat is ook een omheind stuk plein. Maar het plein moet wel bereikbaar zijn voor de horeca om te bevoorraden. En voor het vuurwerk op het Groothoofd wordt heel Wolwevershaven afgesloten, het Groothoofd wordt afgesloten, Bomkade en Merwekade. Dat zijn wel zaken die dan mee gaan spelen.

De voorzitter: Duidelijk. Mijnheer Van der Leer, dank u wel. Zijn er nog vragen? Mijnheer Van der Meer, van GroenLinks.

De heer Van der Meer: Dank u wel. Vraag aan de heer Steegh. Hij pleit voor het structureel op niveau C houden van bomenonderhoud, en daarna zelfs doorgroeien naar niveau B. Het klinkt mij als muziek in de oren uiteraard. Mijn vraag is of hij ideeën heeft hoe dat gefinancierd zou kunnen worden.

De voorzitter: Mijnheer Steegh.

De heer Steegh: Met alle respect, maar volgens mij gaat u over geld. Niet ik.

De heer Van der Meer: Zeker. Maar wij zijn hier om van u te horen of u ideeën heeft.

De heer Steegh: Die bezuiniging van 120 duizend euro op het groenonderhoud is al zo'n soort post waarvan je zegt, die kun je ook op een andere manier inzetten. Waar dan verder het geld vandaan moet komen? Wat mij betreft zou er nog wel verder terugdringing plaats mogen vinden ten aanzien van het iedere week, iedere maand weer onderhouden van het groen, op een manier waardoor alles een gazon lijkt. En dat hoeft helemaal niet.

De voorzitter: Hartelijk dank. Natuurlijk.

De heer Van der Leer: Even met betrekking tot de bomen en de verzorging van het groen in de binnenstad. Ik heb vroeger bij Stadsbeheer gewerkt. En dan was er een model ontworpen, dat de mooie binnenstad zou op niveau A blijven en andere wijken werd heel erg gekeken naar de wijken die groen waren, die gingen naar B- of zelfs naar C-niveau. Die bezuiniging heb ik al vijftien jaar geleden zien aankomen. En toen is er gekozen om dat nooit meer te doen, omdat de verloedering in de wijken een punt van aandacht was.

De voorzitter: Dank u wel voor uw inbreng. U bent van alle markten thuis, zo te zien, van havenmarkt tot havenmeester tot en met ... Zijn er nog andere vragen? Want anders ga ik over naar het tweede blok. En dan wil ik de heren aan tafel bedanken. En dan nodig ik

gelijk mijnheer Van Wijngaarden, Silvia Gooshouwer-Valk, Bas Hüsstege, Michiel van der Wel en Gerard Bakker uit. Misschien handig om even kort voor te stellen wie u bent, zodat we ook verder kunnen gaan. En dan begin ik hier even aan de rechterkant.

De heer Hüsstege: Ik ben Bas Hüsstege, van Bibliotheek AanZet.

De heer Van Wijngaarden: Ton van Wijngaarden, van RTV Dordrecht en de toekomstige streekomroep.

Mevrouw Gooshouwer-Valk: Silvia Gooshouwer-Valk, namens Dordt Inclusief.

De heer Bakker: Gerard Bakker, gewoon platte inwoner, maar wel mede namens tientallen, honderden andere inwoners ook.

De voorzitter: Zo plat ziet u er niet uit, maar welkom. Dank u wel. Welkom allemaal. Ook voor uw geldt vijf minuten inspreektijd. Dan geven we alle vier even de mogelijkheid om in te spreken. En vervolgens vragen we de commissie- en raadsleden om wat vragen te stellen richting u. En dan begin ik weer bij u. Alstublieft.

De heer Hüsstege: Geachte raadsleden, hartelijk dank voor deze mogelijkheid om in te spreken. Mijn naam is Bas Hüsstege, adjunct-directeur/bestuurder van Bibliotheek AanZet. Graag maak ik van deze gelegenheid gebruik om de impact van de aangekondigde bezuiniging op de bibliotheek toe te lichten. De bibliotheek in Dordrecht staat als een huis, met een brede rol in de stad en in de wijken op het gebied van taal, lezen, geletterdheid, welzijn, burgerschap, het laten functioneren van de lokale democratie. En het zijn van een verblijfs- en ontmoetingsplek voor iedereen. Die juist goed functioneert, dicht bij de mensen. Met een breed en laagdrempelig aanbod en met grote toegankelijkheid. Met de aangekondigde bezuinigingen, een forse mindering van 140 duizend euro, wordt de bibliotheek, en daarmee al die Dordtenaren die ons dagelijks bezoeken, hard geraakt. Onevenredig hard. Want waar andere gesubsidieerde instanties gekort worden doordat er eenmalig niet geïndexeerd wordt, geldt dat niet voor ons. Met deze voorgestelde bezuiniging wordt de bibliotheek maar liefst 63 duizend euro extra gekort. Wij begrijpen niet waarom deze ongelijke situatie in het nadeel van de bibliotheek is ontstaan. En roepen op tot gelijke behandeling.

Daarnaast raakt iedere bezuiniging ook nadrukkelijk onze dienstverlening. Dat lossen we niet achter de schermen op, poetsen we niet zomaar weg en gaat ten koste van onze toegankelijkheid, waar zoveel Dordtenaren dagelijks op ons rekenen. Voor taalles, voor vragen over de digitale overheid, voor een praatje en ontmoeting met buurt- of stadsgenoten, wanneer het thuis of in het leven soms heel eenzaam is. Voor ouders met kinderen, voor eenzame ouderen, voor cultuurliefhebbers, voor jongeren, studenten, voor Dordtenaren die op zoek zijn naar informatie of inspiratie of gewoon even willen zijn. Voor hen blijft straks de deur van de bibliotheek veel vaker gesloten, met deze bezuiniging, terwijl de vraag naar onze diensten alleen maar stijgt. Meer bezoekers, meer leden, meer digitale vragen, meer deelnemers aan activiteiten. Er is grote vraag naar ons brede sociaal-maatschappelijke aanbod. En de bibliotheek werd al eerder onevenredig geraakt door bezuinigingen, toen wij 7 jaar geleden al 6 ton moesten bezuinigen. Ik herhaal, 6 ton. Ook toen werd de bibliotheek harder geraakt dan andere organisaties. We roepen de raad op tot gelijke behandeling, zeker gelet op het verleden

en zeker gelet op al die Dordtenaren die gebruikmaken van de bibliotheek en ons een warm hart toedragen. Diezelfde Dordtenaren hebben ons de afgelopen maanden enorm gesteund. Onze collega's konden op veel sympathie rekenen van bezoekers die hoorden van de plannen van de gemeente. En meer dan 2 duizend van hen tekenden onze vriendenboeken, zowel fysiek als digitaal. Deze hartverwarmende reacties bieden we later op de avond graag aan uw fracties aan. We zijn trots op het bibliotheekwerk dat we mogen verzorgen voor de inwoners van Dordrecht. En nog trotser op hoeveel er gebruik wordt gemaakt van onze diensten. Als je een mooie voorziening hebt die er is voor de gehele samenleving, sluit dan niet de deuren, maar houd ze juist wagenwijd open. Wij hopen daarom dat u het bezuinigingsvoorstel dat voorligt wil heroverwegen. Dank u wel.

De voorzitter: Hartelijk dank voor uw bijdrage. Mijnheer Van Wijngaarden.

De heer Van Wijngaarden: Dank u wel, voorzitter. Dank dat ik onze situatie hier vanavond mag toelichten. Zoals u weet uit eerdere sessies over de omroep en de financiering zitten wij met onze hele sector van lokale omroepen in een professionaliseringsproces. Een proces van jaren, waarbij de ruim 220 lokale omroepen in Nederland worden samengevoegd tot 80 streekomroepen en de basisfinanciering voor ons wordt overgeheveld van de gemeente, van u, naar de landelijke overheid. In dit proces zijn er sinds december van vorig jaar belangrijke zaken gebeurd. De allerbelangrijkste is dat de wetswijziging, waarin de verandering in de basisfinanciering wordt vastgelegd, met een jaar is uitgesteld, van 2027 naar 2028. Er wordt op dit moment op het ministerie in overleg met de VNG, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, en onze overkoepelende organisatie de NLPO, die staat voor Nederlandse Lokale Publieke Omroep, nog stevig gesleuteld aan de wet. Maar de invoering ervan is sowieso met een jaar uitgesteld, van 2027 naar 2028. Nu zullen bij een aantal van jullie waarschijnlijk de wenkbrauwen gaan fronsen van, in Den Haag weet je het nooit zeker hoe dat gaat. Maar er wordt al 8 jaar gewerkt aan de plannen voor onze sector. En die hebben al meerdere regeringen en kabinetscrisissen overleefd. Sterker nog, het ministerie heeft in de afgelopen maanden 2 hele belangrijke extra stappen gezet. 1 is dat de huidige landelijke subsidieregeling, waar wij in onze streek ook gebruik van maken op dit moment, niet met 1, maar met 2 jaar is verlengd.

We zitten nu midden in de aanvraagperiode, niet alleen voor 2026, maar ook voor 2027. 1 aanvraag voor 2 jaar. Daarnaast is dit jaarbudget substantieel verhoogd, zodat er tussen nu en 2028 meer samenwerkingsverbanden meegenomen kunnen worden richting de wetswijziging en de landelijke financiering. Kortom, als je kan aantonen in de komende tijd dat je onderweg bent in het hele professionaliseringsproces, die nu nog volledig draait om de nieuwsvoorziening in de hele streek, dan gaat de landelijke overheid je de komende jaren naast de lokale overheid verder ondersteunen richting streekomroep, richting streeklicentie. Dan de vertaling naar onze streek, heel belangrijk. Wij zijn een relatief grote streek. Dat waren we al. Maar er is vorige maand ook nog Gorinchem aan toegevoegd. 10 gemeenten, 6 omroepen, bijna heel Zuid-Holland Zuid, een streek met ruim 430 duizend inwoners. Dat is waar we met zijn allen naar onderweg zijn. RTV Dordrecht is in dat hele proces voortrekker. Penvoerder namens ons samenwerkingsverband richting het ministerie. Aanspreekpunt voor alle andere betrokken instanties. Wij zijn in onze streek de enige semi-geprofessionaliseerde omroep. De enige omroep die betaalde medewerkers, journalisten in dienst kan nemen,

landelijke subsidie kan beheren en de centrale nieuwsredactie kan huisvesten. Wij kunnen goed invulling geven aan deze voortrekkersrol, die van ons verwacht wordt, dankzij de reguliere en de extra subsidie van u, van de gemeente Dordrecht. En die komt nu in gevaar. In 2024 hebben wij van u 150 duizend extra euro subsidie gekregen, op voorstel van toenmalig portefeuillehouder Wouter Kolff. 2 belangrijke opdrachten zaten daaraan vast, samenwerking in de streek realiseren en een geslaagde aanvraag doen voor de landelijke subsidieregeling. Beide is gelukt. Voor dit jaar en volgend jaar hebben we 50 duizend euro extra subsidie gekregen, zodat we een eigen ervaren eindredacteur nieuws in dienst konden houden. Deze extra subsidie hebben we gekregen, toen nog in de veronderstelling bij ons allemaal dat de wet, en daarmee de basisfinanciering, in 2027 zou veranderen. Maar dat is met een jaar uitgesteld. Deze 50 duizend euro extra subsidie hebben we in 2027 eigenlijk heel hard nodig. En dat brengt me bij de brief die ik u heb gestuurd. Uw ombuiging voor de omroep is een voorgenomen bezuiniging op onze reguliere subsidie, die in de tekst gekoppeld is, in uw eigen tekst in de Perspectiefnota, aan de wetswijziging in 2028. De tekst is correct, waarbij opgemerkt dat wij het heel logisch vinden, als de basisfinanciering uit Den Haag gaat komen, dat wij dan minder subsidie zullen krijgen van de gemeente hier in Dordrecht, van de lokale overheid. Alleen staat de bezuiniging al ingeboekt in 2027. Waarbij we hopen dat dit een foutje is. Dat is de kern van de brief die ik heb gestuurd. Wij hopen dat u deze vergissing wil herstellen. Dat de maatregel die u in het financiële overzicht heeft voorgenomen, wordt uitgesteld tot 2028. Conform uw eigen tekst in de Perspectiefnota. Zo niet, dan komen wij in 2027, het allerbelangrijkste jaar in het hele proces waarin we zitten, in de problemen. Er wordt dat jaar van ons verwacht dat wij een concessiebeleidsplan gaan indienen voor de streeklicentie en aantonen dat we de streeklicentie waard zijn. En dan zouden we in datzelfde jaar onze organisatorische en redactionele kade moeten afslanken. Kortom, we hopen dat het gaat om een tikfout. Dat is de kern van mijn brief. En ik hoop dat die wordt hersteld. Dank u wel.

De voorzitter: Keurig binnen vijf minuten.

De heer Van Wijngaarden: getimed.

De voorzitter: Dank u wel. Inderdaad. Uw microfoon even uit. Dan ga ik door naar mijnheer Bakker. Mijnheer Bakker, wilt u nog wat drinken, of niet?

De heer Bakker: Nee hoor, bedankt.

De voorzitter: We hebben wel een aanbod gedaan bij de anderen.

De heer Bakker: Gaat goed. Merci.

De voorzitter: Alstublieft.

De heer Bakker: Geachte leden van de raad, mijn verhaal is apolitiek. Ik maak het ook niet politiek. Eerst nog even 2 opmerkingen. 1, als je subsidie van de overheid kan vermijden, moet je dat zoveel mogelijk doen. Er zijn ook heel veel bedrijven die maatschappelijk verantwoord ondernemen als doel hebben, met bijbehorende budgetten. Ik zou zeggen, kijk daar ook eens naar. Bomen zouden kunnen worden geadopteerd, et cetera. Maar waar ik hier voor zit, is dat ik en een aantal andere mensen

zich al decennialang verbazen en ook licht irriteren aan de povere kwaliteit van de performance van de gemeente Dordrecht zelf. En in het licht van alle bezuinigingen, het ravijnjaar, vinden wij dat de gemeente meer naar zichzelf moet kijken en dat meer bezuinigingen uit de organisatie van de gemeente zelf moeten komen. Met als belangrijk effect A, dat je veel kosten bespaart. De gemeente sleept enige honderden fte aan dood hout met zich mee. Als je dat weghaalt, bespaart dat heel erg veel kosten. Dan komen er misschien ook wat plannen van de grond af en gaan dingen ook wat meer in 1 keer goed of in 2 keer, in plaats van in 3 keer. En de faalkosten kunnen worden verminderd. En nou gaat het interessant worden, want dat is een mooie opmerking, maar wat zou je kunnen doen? Je zou als gemeenteraad per z.s.m. een betaalmeester kunnen aanstellen. Die gaat bekijken wat elke uitgave is, en wat de nut en de noodzaak is van elke uitgave boven de 1.000 euro. Dan krijg je al heel snel inzicht in wat er allemaal omgaat, welke geldstromen er zijn en wat daar nuttig van is en wat daar niet nuttig aan is. En je zou een programmamanager moeten aanstellen die een quickscan doet van de hele organisatie, om die organisatie in een half jaar tijd, maximaal 9 maanden dramatisch te stroomlijnen. En er zijn manieren om dat bedrijfskundig snel en vrij goed te doen. Omdat er heel veel ruimte voor verbetering is, kan je dat ook snel realiseren. Even kijken, wat ging ik nog meer vertellen? Wat hoor ik allemaal? Dogen? Misverstand. Dogen is bot, grof en lomp. Ik heb het over chirurgische ingrepen. Niks bot, niks lomp en niks bot, maar subtiel, doelgericht chirurgische ingreep. Je kan namelijk nog steeds doormodderen op de ingeslagen weg, wat al decennia aan de hand is en mensen opzadelen met allerlei leed van bezuinigingen en ingetrokken subsidies. Of je kijkt kritischer naar jezelf, met als heel belangrijk bijverschijnsel dat je als het ware de gemeente naar de sportschool stuurt, die gaat afslanken, die gaat fitter worden, die gaat sneller worden. En met het verwijderen van mensen die 10 uur productiviteit leveren op een contract van 36 uur. En dat gebeurt heel vaak. Dat zijn honderden fte die onderpresteren. Met het verwijderen daarvan, blijven de mensen over die echt iets kunnen en echt iets willen. En die krijgen dan ruimte om meters te gaan maken. Ik zeg, mik op 35, 40 procent van de mensen weg.

En haal dan 5 à 10 procent betere mensen terug. En dan met de club die blijft, kan je een veel betere performance neerzetten, tegen veel lagere kosten. Punt. Merci.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bakker. Ik geef nu het woord aan mevrouw Gooshouwer-Valk.

Mevrouw Gooshouwer-Valk: Goedendag, ik dank u voor dat ik hier mag komen en inspreken. Heel fijn. Ik ben hier namens Dordt Inclusief. En dat is onderdeel van DAS, de Dordtse Adviesraad Sociaal.

De voorzitter: Excuus. Kunt u misschien meer naar de microfoon gaan?

Mevrouw Gooshouwer-Valk: Zeker.

De voorzitter: Ik weet niet of het lukt hoor.

Mevrouw Gooshouwer-Valk: En ik wil mij vanavond graag richten op de maatregelen die beschreven zijn omtrent de Drechthopper. Zoals bekend zijn de reizigers voor de Drechthopper daaraan gebonden, omdat zij een beperking hebben. En het is al een wat

zwakkere doelgroep die de maatregelen zullen treffen. 4 punten wil ik graag even aanhalen. En het eerste punt is het verruimen van de reserveringstijd naar 24 uur. De mensen die een afspraak van tevoren weten, die boeken het al ruim van tevoren in. Dus ook ruim voor 24 uur. Maar er zijn helaas ook heel veel afspraken die niet 24 uur van tevoren bekend zijn. Denk ook maar een ziekenbezoek, doktersbezoek. Er zijn ook mensen die een chronische ziekte hebben, waarbij ze de ochtend zelf pas kunnen zeggen, ik heb een wat betere dag, ik zou vandaag misschien wel even ergens naartoe kunnen. 24 uur van tevoren boeken is dan een behoorlijke beperking, op al een beperking wat deze mensen hebben. U moet zich voorstellen, ik acht u allemaal heel actief aan deze tafel in het dagelijks leven, dat u bij elke afspraak 24 uur van tevoren vervoer moet regelen. En als dat niet lukt, dan zit u gewoon aan huis gebonden, de hele dag. Lijkt me niet wenselijk. Tweede punt is, de tarieven verhogen en gelijkstellen aan de ov-tarieven. In eerste instantie lijkt mij dat een logisch gevolg, omdat alle kosten stijgen en het eerlijk zou zijn om het met het ov gelijk te stellen. Daarbij wil ik wel een kanttekening maken, of u ook in acht heeft genomen dat de mensen die 65-plus zijn of een laag inkomen hebben normaal gesproken met het ov zouden kunnen een kortingspas zouden hebben, en het wel zo eerlijk zou zijn dat die mensen ook met een aangepast tarief met de Drechthopper kunnen reizen. Wellicht heeft u daar zelf ook over nagedacht, maar ik meld het toch nog eventjes. En het derde punt is dat er meer een Wijkhopper ingezet moet worden. Dat is een zeer positief punt. Is veel flexibeler. Het enige wat ik hierbij wil vermelden, is dat er ook een groep is die niet met de Wijkhopper kan reizen. En dan bedoel ik niet mensen met een rolstoel, dat is bekend, maar ook mensen die moeilijk in en uit kunnen stappen of de rit pijnlijk vinden, omdat zij bijvoorbeeld rugklachten hebben en er nogal wat drempels op de binnendoorwegen aanwezig zijn. En het vierde punt wat ik nog graag wil aanhalen, is het verbieden van scootmobielen in de Drechthopper. Ook dit vind ik veiligheidstechnisch een goed punt, omdat het zware voertuigen zijn die ook goed gezeurd moeten kunnen worden in de bus.

Echter is er wel best veel vraag van deze groep. Er zijn steeds meer mensen met een scootmobiel, die ook met de Drechthopper willen reizen. Graag zou ik wel zien dat u een alternatief hiervoor bedenkt, om aan deze vraag te kunnen voldoen. Ten slotte wil ik nog wel eventjes benadrukken dat bepaalde maatregelen deze groep hard zullen treffen en of jullie dit nogmaals willen heroverwegen. Want zonder Drechthopper of tijdige rit bij de Drechthopper is er ook geen familiebezoek of sociale verplichtingen mogelijk, maar zou ik hier ook niet zitten. En zonder Drechthopper zou ik ook geen vrijwilligerswerk kunnen verrichten, zoals heel veel mensen dat ook doen. Dat moet wel echt gewaarborgd worden. Daarbij komt dat zonder Drechthopper er geen bezoek aan het museum gedaan kan worden, ook niet een groen park bezocht kan worden en niet naar de bibliotheek, et cetera. Ik wil u bedanken voor de tijd.

De voorzitter: Dank u wel. En wij bedanken u ook voor uw bijdrage. Ik zie al wat vingers. Mijnheer Hartmeijer, vanuit de SP.

De heer Hartmeijer: Dank, voorzitter. Mijn vraag is aan de bibliotheek, de heer Hüsstege. In de nota lees ik, college gaat overleggen met de bibliotheek over het eventueel verminderen van dienstverlening. Nu zal de heer Hüsstege zeggen, dat moet je helemaal niet doen. Maar ik zoek er toch even een beeld bij. Welke typen dienstverlening staan

voor hem echt bovenaan? Dat hij zegt, wat je ook doet, daar moet je echt absoluut niet aankomen?

De voorzitter: Mijnheer Hüsstege.

De heer Hüsstege: Dank u wel. Op elk moment van de dag zijn er mensen te vinden in de bibliotheek. Voor de mensen die niet komen, meer dan u denkt. Voor de mensen die wel komen, dan weet u dat. Het is heel belangrijk dat die bibliotheek ruim open is. En daar zitten natuurlijk kosten aan. We hebben mensen rondlopen, enzovoort. Ik vind het echt extreem belangrijk dat die bereikbaarheid van de bibliotheek in stand blijft. En daarnaast is ook wat we te bieden hebben, bijvoorbeeld in programmering en in collectie, dat is wat je de mensen ook te bieden hebt. Openingstijden staan bovenaan mijn lijstje, maar programmering en collectie minstens zo belangrijk eigenlijk.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Schnabel, van Partij van de Arbeid.

Mevrouw Schnabel: Ook een vraag aan de heer Hüsstege. Ik ben benieuwd, is er vanuit de gemeente ook meegedacht over wat wel en niet mogelijk is? En ook over wat in de Perspectiefnota staat, dat er een nader onderzoek komt, waarbij dan de maatregelen nog eens een keer bekeken worden. Hoe is daar verder over gecommuniceerd?

De voorzitter: Mijnheer Hüsstege, u bent wel gewild vandaag.

De heer Hüsstege: Dank u wel. De ombuigingsvoorstellen waren eerst wijkvestigingen. Er stonden wijkvestigingen genoemd. Uiteindelijk is dat omgevormd in een bedrag wat bezuinigd moet worden. Maar een bedrag wat we ergens vandaan moeten halen. De vestigingen zijn uit de papieren verdwenen.

Alleen het openstellen van die vestigingen niet. Het is niet iets wat wij in backoffice of op wat voor manier dan ook kunnen oplossen. Het raakt echt onze dienstverlening, in de brede zin. En dat kan, nogmaals, in openingstijden, programmering en collectie zijn.

De voorzitter: Dank u wel voor uw uitleg. Mijnheer Gorter, Op Ons Eiland.

De heer Gorter: Dank u wel, voorzitter. Mijn vraag is aan de heer Van Wijngaarden van RTV Dordrecht. Tot en met 2027 is er voor de gemeente een financieringsplan met betrekking tot de lokale omroepen. Die vervalt in 2028. Dan neemt het Rijk dat over voor de streekomroep. De subsidie die nu gegeven wordt aan RTV Dordrecht komt daarbij, ga ik vooralsnog vanuit. Kan daar niet 2027 mee opgevangen worden?

De voorzitter: Mijnheer Van Wijngaarden.

De heer Van Wijngaarden: Sorry, voorzitter, ik snap de vraag niet helemaal.

De voorzitter: Nogmaals de vraag even verhelderen, mijnheer Gorter.

De heer Gorter: Nogmaals, tot en met 2027 is er een financieringsplicht vanuit de gemeente. Die vervalt op 1 januari 2028. Dan is de gemeente niet meer verplicht om de omroep te betalen. Dan komt er 28 miljoen voor 80 streekomroepen vanuit Den Haag.

Mijn vraag is, als de omroep ervan uitgaat dat vanaf 2028 er nog steeds een bijdrage vanuit de gemeente Dordrecht komt, waar nu een bezuiniging van 50 duizend euro op staat, kan dan 2027, en daar heeft mijnheer Van Wijngaarden een punt, omdat die wetgeving opgeschoven is, die overbrugging daar niet mee dekken, uit de jaren 2028 en 2029?

De voorzitter: Is de vraag nu inmiddels wel helder, Mijnheer Van Wijngaarden?

De heer Van Wijngaarden: Uw vraag raakt de complexe situatie waar we op dit moment met zijn allen in zitten en waarom er over de conceptwet zoveel onderhandeld wordt, gesproken nog wordt op dit moment op het ministerie, met de VNG en onze belangenorganisatie. Omdat inmiddels wel duidelijk is geworden dat voor de totale financiering van het ambitieuze project voor alle lokale omroepen in Nederland, om die zich te laten professionaliseren en te ontwikkelen tot streekomroepen, dat daar veel meer geld voor nodig is dan de 28 miljoen die daar een paar jaar geleden voor was gereserveerd. Dat is 1. Het besef op het ministerie daarvoor groeit. Die zijn al meer geld aan het vrijmaken. Dat doen ze nu al. Het is nu al verhoogd naar 20 miljoen voor de komende 2 jaar. 40 miljoen in zijn totaliteit. Er is een besef in Den Haag dat voor het totale plan misschien wel het drievoudige nodig is. 2, in de hele uitwerking van de professionalisering is inmiddels opgenomen in de conceptwet dat er ook na 2028 een bijdrage van de gemeente, in een andere vorm, niet meer in een vorm van een soort van basisfinanciering, reguliere subsidie, ook een financiële bijdrage, ondersteuning nodig zal zijn om het totale ambitieuze plan te realiseren. Daar wordt op dit moment stevig over onderhandeld, hoe dat exact ingevuld wordt, wie welk aandeel doet, wie welk deel voor zijn rekening neemt.

In de oude situatie had u een punt gehad. In de nieuwe situatie, waarbij het besef groeit dat we voor het totale plan het drievoudige nodig hebben van de 28 miljoen, gaat dat niet meer op.

De voorzitter: Ik neem aan dat dit een verhelderend antwoord is, richting mijnheer Gorter. Zijn er nog andere vragen? Mijnheer Van Dam Timmers, CDA. Sorry, excuus.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Ik had een vraag aan mevrouw Gooshouwer. En dat gaat over de scootmobielen. Want het was inderdaad ons ook opgevallen dat als je de voorstellen goed leest, dat als je een scootmobiel zou hebben en je wil met de Drechthopper, dat dat dan eigenlijk technisch niet meer mogelijk was. En mijn vraag is even, wat de indruk is van mevrouw Gooshouwer en de organisatie die zij vertegenwoordigt hoeveel mensen dat raakt en welke problemen dat dan zou geven?

De voorzitter: Mevrouw Gooshouwer.

Mevrouw Gooshouwer-Valk: Ik heb geen cijfers daarover. Ik weet wel dat er steeds meer mensen een scootmobiel hebben en ook graag reizen met de Drechthopper. Als deze groep nog steeds die vraag blijft houden en ik denk sterker nog gaat toenemen, dan kunnen deze mensen niet deelnemen aan de maatschappij. Het is logisch dat het technisch gezien niet veilig is. Daar kan ik in komen. Maar wat is dan het alternatief voor deze mensen? Dat ze thuis zitten en alleen maar kleine stukjes kunnen lopen en kleine stukken met de scootmobiel kunnen overbruggen. En bijvoorbeeld met wat slechter weer

aan huis gekluisterd zitten. En ook, om een voorbeeld te noemen, je gaat op familiebezoek en je gaat met die familie daar een half dagje uit, dan moet die scootmobiel mee, want je hebt die scootmobiel, omdat je niet zover kan lopen. Die kunnen niet deelnemen aan een uitje of wat dan ook.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Kruger nog, van GroenLinks.

Mevrouw Kruger: Dank u wel. Ook even aan mevrouw Gooshouwer. De scootmobiel, geldt dat ook hetzelfde voor de elektrische rolstoel?

Mevrouw Gooshouwer-Valk: Nee, de elektrische rolstoel is, voor zover ik weet, gewoon toegestaan.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zie ik mevrouw Schnabel nog, van Partij van de Arbeid.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Nog een vraag aan mevrouw Gooshouwer. En dat gaat over het verruimen van de 24 uur. Het is mogelijk om een taxi te bestellen via de zorgverzekering. Zitten daar volgens mevrouw Gooshouwer nog specifieke nadelen aan vast?

Mevrouw Gooshouwer-Valk: Voor de zorgverzekering is het alleen haalbaar, dat geldt alleen uiteraard voor medische afspraken, als je boven een bepaald bedrag komt. Want dat is een forse eigen bijdrage. Ik meen dat dat 180 euro per jaar is.

Maar buiten de medische afspraken om zijn er ook veel andere afspraken, bijvoorbeeld rouwen, trouwen. Ziekenbezoek is natuurlijk ook vrij onverwacht. Dat kun je niet opvangen met vervoer via de zorgverzekeraar. Dan kom je echt bij de Drechthopper uit. En ik adviseer ook daarom om de reserveringstijd terug te brengen naar 4 uur, om te voorkomen dat mensen toch sneller in een isolement raken en om de participatie te blijven bevorderen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van Pelt, van Forum voor Democratie.

De heer Van Pelt: Dank u wel. Ik heb een vraag aan mijnheer Bakker. U bepleit eigenlijk een soort organisatorische beeldenstorm. Dat de gemeente eigenlijk het mes in eigen vlees moet zetten, wat ik op zich best een frisse invalshoek vind. Alleen u noemde ook een paar cijfers daarbij. En mijn vraag aan u is, heeft u daar ook een zekere onderbouwing voor of is dat vooral een beetje uw intuïtie? Niet dat intuïtie per se verkeerd is. Maar daar ben ik gewoon even benieuwd naar.

De voorzitter: Mijnheer Bakker.

De heer Bakker: Wij hebben een heleboel informatie verzameld over hoe het binnen de gemeente reilt en zeilt, van ook mensen die binnen de gemeente werken, dus uit betrouwbare bron, wat er goed gaat, wat er fout gaat, wat de kosten zijn? Hoe bijvoorbeeld 3 verschillende afdelingen over hetzelfde vraag van de gemeentesecretaris zich gaan buigen, niet wetende dat nog weer een andere partij ermee bezig is. Je zit dan, heb ik gehoord, op 1 dag in 3 paniekerige Zoommeetings over, wat moeten we doen met de vraag van de gemeentesecretaris? Want wij denken dat wij dat moeten gaan doen. En

dat dan 3 keer achter elkaar. Maar er zijn diverse rekenregels in de bedrijfskunde, waarbij op basis van de verhalen en de informatie die je hebt, kan je gaan uitrekenen wat er te bezuinigen is, zonder dat de buitenwereld daar wat van merkt. Dat is een belangrijke. Je kan een x-aantal mensen laten afvloeien, zonder dat de buitenwereld daar ook maar iets van merkt in de zin van dienstverlening, taakuitvoering, et cetera. En wij denken dat er 15 à 20 miljoen euro te bezuinigen is op de gemeente. Bij tegelijkertijd, wat ik net al zei, het interessante deel is dat je ruimte creëert voor mensen die echt iets kunnen, met een echte arbeidsproductiviteit en arbeidsethos, kennis, kunde, kwaliteit. Waarbij ruimte komt voor die mensen om meters te gaan maken en echt werk te gaan verzetten. Waarbij ook het aantal mislukte projecten of dingen die niet van de grond komen of dingen die 4 keer over moeten drastisch wordt verminderd. Dat er veel meer succesverhalen komen, met bijbehorend het verlagen van de faalkosten. Daar kan je ook allemaal weer wat rekenregels op houden. Ik heb daar wel A, een concreet plan bij en ook een concrete onderbouwing, maar daar wilde ik hier niet allemaal de mensen mee gaan lopen vermoeien. En nogmaals, het gaat niet over lomp, bot, hard, grof, cru. Het gaat over doelgerichte chirurgische ingreep, zelfs pijnloos voor de mensen die weg moeten. Want er zijn ook manieren om mensen geheel spontaan, blij en opgewekt zelf te laten vertrekken. En dat kost ook weer 0 euro.

De voorzitter: Dank u wel. Ik krijg zojuist wat weer ingefluisterd. De livestream van deze kamer wordt hiernaast live weergegeven. Zo werkt het, inderdaad.

Mochten er mensen interesse hebben, dan weten jullie dat. Ik zie geen vingers meer. Ik wilde eigenlijk richting het derde blok. Alleen voordat ik daarnaartoe ga, wil ik sowieso de sprekers even bedanken en de nieuwe sprekers straks even vragen. En daarbij wilde ik ook voorstellen om vijf minuten even te pauzeren, zodat iedereen wat te drinken kan halen. Hierna. Nu dus. Maar ik wil even de insprekers zo even vragen. Sylvia Landa wil ik naar voren vragen. Dick Verheijen, Jacques Dane, Pieter van den Brink ook even, voor het derde blok. Dank u wel. Vijf over half even weer terug, jongens. Vijf over half. We gaan gewoon beginnen. Goedenavond, we gaan weer verder. Even voor de verslaglegging, mijnheer Gorter zit inmiddels aan tafel. Heeft al een paar keer ook het woord gekregen trouwens. Ik zag nog wel andere gezichten, maar die zie ik niet aan tafel. Meta Kamphuis, van de SP, zie ik ook nu aanschuiven. Ik zag mijnheer De Heer, maar die is inmiddels weer vertrokken. Die is hiernaast gaan zitten. Nogmaals welkom, ook voor de nieuwe gasten. Misschien is het handig dat jullie je voorstellen, en dan per persoon weer even het woord nemen. En dan begin ik bij u.

De heer Dane: Jacques Dane, van het Nationaal Onderwijsmuseum.

Mevrouw Landa-Rijsdijk: Sylvia Landa, Evenementen Platform.

De heer Verheijen: Dick Verheijen, Cultureel Platform.

De heer Van den Brink: Pieter van den Brink, namens de vrienden van het Dordrechts Museum en ook namens de Vereniging Dordrechts Museum, waarvan de andere voorzitter hier in de zaal zit, Anneke van Veen.

De voorzitter: Dank u wel. Die hebben we inmiddels ook kunnen zien. Ik begin bij u. Alstublieft.

De heer Dane: Geachte raadsleden, mijn naam is Jacques Dane. Ik ben al 19 jaar als conservator werkzaam bij het Nationaal Onderwijsmuseum, sinds 2014 gevestigd in het monumentale pand De Holland in Dordrecht. Ik spreek tot u namens de Raad van Toezicht en de directie. Onze directeur, Hans van der Bunte, laat zich verontschuldigen wegens een andere urgente afspraak die al in zijn agenda stond, voordat hij bij het museum startte op 12 mei jongstleden. De voorgenomen subsidiestop van het Nationaal Onderwijsmuseum raakt ons diep, alle 14 medewerkers en 85 betrokken vrijwilligers. Zowel in de stad als landelijk hebben we niemand ontmoet die dit besluit toejuicht. Ons pleidooi. Het Nationaal Onderwijsmuseum spreekt allereerst vanavond waardering uit voor het inzicht dat, na de noodlottige aankondiging op 7 februari, bij de wethouder is gegroeid in het gezamenlijk belang om het museum voor Dordrecht te behouden in het monumentale pand De Holland. Dordrecht opende op 7 februari de Doos van Pandora, met de mededeling de subsidie te willen beëindigen. En dreigt nu medeverantwoordelijk te worden aan het achteloos uitwissen van meer dan 2 eeuwen onderwijsgeschiedenis. En dat op een moment waarop Nederland zichzelf opnieuw moet afvragen wat democratie en burgerschap betekenen. We raken de kennis, waarden en verhalen kwijt die essentieel zijn voor goed onderwijs en een duurzame democratie. Dordrecht is, samen met het Rijk, nog steeds hoeder van het Nationaal Onderwijsmuseum. Laat dit erfgoed niet verloren gaan.

Het museum draagt waarden uit die onmisbaar zijn voor onze democratie, juist in een stad waar diezelfde democratie in 1572 haar eerste sporen naliet. We zijn evenzoveel dankbaar voor de positieve reacties van vele inwoners die het museum heeft ontvangen. Specifiek ook van die inwoners die in het participatietraject bij de Perspectiefnota hun steun en argumentatie hebben gedeeld. Zij gaven aan dat stopzetten definitief is en onwenselijk. Het museum heeft een zichtbare sociale functie in de wijk en de buurt. Kijk naar hoe het wel kan, gaven de inwoners terug. Het museum geeft aan hierover in gesprek te willen gaan. Kenners van Dordrecht gaven aan dat het museum zich pas recent in Dordrecht bevindt. Het museum draagt positief bij aan het vestigingsklimaat en zorgt voor een economische spin-off. Het museum vervult een sociaal-maatschappelijke functie, met impact naar de buurt en voor de vele Dordtse vrijwilligers. Hiermee heeft het museum een belangrijke maatschappelijke waarde. Daarbij is het Onderwijsmuseum een van de meest bezochte cultureel educatieve voorzieningen van de Dordtse scholen. Het museum realiseerde 35 procent eigen inkomsten over 2024. Een voor een museum respectabel percentage. Nogmaals, leg uw oor te luister bij de inwoners en kijk hoe het wel kan. De kenners gaven ook mee dat de gemeente het risico op leegstand van De Holland, en de daarmee gepaard gaande verloedering van de buurt, niet moet onderschatten. We zijn dankbaar voor alle telefoontjes en mails die we dagelijks ontvangen, naast de inmiddels bijna 5.000 handtekeningen onder de petitie die oproept het Onderwijsmuseum te handhaven. Landelijk en in de Tweede Kamer heeft het Onderwijsmuseum de aandacht weten te trekken en wordt er inmiddels gekeken en gesproken over verschillende scenario's voor een nieuwe toekomst. De kern in deze gesprekken is de nationale beschermwaardigheid van de omvangrijke museale collectie, die in eigendom is van de Stichting Nationaal Onderwijsmuseum. Het Onderwijsmuseum roept wethouder cultuur, Rik van der Linden, op om vanavond zijn steun uit te spreken voor het behoud van het museum in Dordrecht. We doen een dringend beroep op hem en het college van burgemeester en wethouders om samen met ons op te trekken richting OCW. Gemeente en museum delen hierin een gezamenlijke

verantwoordelijkheid. De belangen van Dordrecht en het museum lopen gelijk op. Ons doel is een oplossing te vinden waarmee het museum zijn activiteiten kan voortzetten. En we zoeken deze samen met OCW op de korte termijn. We vragen de wethouder om vooraf het belang van het Onderwijsmuseum voor Dordrecht opnieuw bij OCW onder de aandacht te brengen. We vragen de commissie vandaag helder te kiezen voor het behoud van het museum, door ons te verplaatsen van het reservebankje naar de categorie instellingen die in de Perspectiefnota als waardevol zijn aangemerkt en structureel subsidie ontvangen. Namens het personeel en de 85 Dordtse vrijwilligers dank ik de commissieleden voor de aandacht vanavond en pleit ik voor een brede steun voor het behoud van het museum. En ik betreur de ontstane commotie, vooral voor de collega's en vrijwilligers, van wie velen vanavond aanwezig zijn. En tegelijkertijd blijf ik hoopvol over de voortzetting van onze activiteiten in Dordrecht. En ik ben natuurlijk bereid een en ander verder toe te lichten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Dane. Het woord is aan mevrouw Landen. Landa. Excuus.

Mevrouw Landa-Rijsdijk: Dank u wel. Geachte leden van de gemeenteraad, onder de veelzeggende titel Het kan weleens stil worden in de stad wil het Evenementen Platform Dordrecht zich vanavond tot u richten. Ik spreek namens dit platform, dat sinds maart officieel is gestart als vertegenwoordiger van de Dordtse eventensector. Een sector die niet alleen kleur geeft aan onze stad, maar ook wezenlijk bijdraagt aan haar karakter, samenhang en welvaart. Het Evenementen Platform, kortweg EVP, is mede op initiatief van de gemeente Dordrecht opgestart. En dat partnerschap waarderen wij zeer. Juist daarom willen wij ook in openheid met u delen dat wij ernstig bezorgd zijn over de in onze ogen onevenredige bezuinigingsopgaven die de eventensector in het kader van het ravijnjaar 2026 te wachten staan. Op 13 februari hebben wij een brief gestuurd met onze visie op de voorstellen. Op 19 maart hebben wij, in gesprek met enkele raadsleden, deze zorgen met cijfers onderbouwd. We hebben toen duidelijk gemaakt dat een korting van 25 procent op het subsidiebudget, in combinatie met de nieuwe gemeentelijke kosten doorberekeningen, het voortbestaan van een groot deel van het Dordtse evenementenaanbod ernstig in gevaar brengt. Immers, veel evenementenorganisatoren zeilen heel scherp aan de wind en kunnen nog maar net het hoofd boven water houden. Ook de nu voorliggende bezuinigingsvoorstellen voor de eventensector maken dit beeld niet veel beter. Überhaupt een aanslag op de budgetten van deze sector zal ongetwijfeld leiden tot een reductie van het aantal evenementen. Dit heeft een onomkeerbaar effect op het evenementenaanbod van onze stad. Evenementen die zullen wegvallen door de voorliggende bezuinigingsvoorstellen, keren daarna ook nooit meer terug. Laat me vandaag een aantal punten uit onze brief extra toelichten. Punten die ook bij de nu voorliggende voorstellen onverkort van kracht blijven. Ik heb het dan met name over het brede bewezen maatschappelijke, culturele en economische belang van evenementen in de stad Dordrecht. Niet voor niets is onze stad maar liefst 3 keer uitgeroepen tot Evenementenstad van het Jaar. Die eer komt echt niet uit de lucht vallen. Uit onderzoek van bureau R2 Research blijkt dat maar liefst 92 procent van de Dordtenaren minstens 1 keer per jaar een evenement bezoekt. Dat onderstreept hoe diepgeworteld evenementen zijn in het leven van onze bewoners. Daarnaast is de economische impact enorm. Een weekend Big Rivers of Dordt in Stoom genereert ieder op zich al ongeveer 15 miljoen euro aan economische spin-off. Wantijpop

levert ruim 1,1 miljoen euro op. Zelfs een eendaags evenement als de sinterklaasintocht weet in enkele uren 200 duizend euro aan bestedingen te genereren. Dat zijn cijfers die spreken. Niet alleen voor het belang van cultuur, maar ook voor horeca, detailhandel en toerisme. Maar het gaat om meer dan alleen geld. De sociaal-maatschappelijke waarde van evenementen is minstens net zo groot. Bezoekers waarderen onze evenementen gemiddeld met een cijfer tussen de 8 en de 9. Meer dan 75 procent zegt dat evenementen bijdragen aan de trots op Dordrecht. En ruim 90 procent vindt het belangrijk dat evenementen blijven bestaan. Evenementen verbinden mensen. Ze creëren ontmoetingen, samenhang en trots. Ze maken van Dordrecht meer dan een woonplaats. Ze maken een stad waar je graag bij wilt horen. Daarnaast willen wij graag benadrukken hoe belangrijk evenementen zijn in een stad als Dordrecht, waar mensen met veel verschillende achtergronden en culturen samenleven. Juist evenementen bieden een laagdrempelig en positief podium, waar inwoners elkaar ontmoeten, samenwerken en elkaars cultuur leren kennen.

Of het nu gaat om muziek, eten, kunst of sport, evenementen brengen mensen bij elkaar op een manier die vanzelfsprekend en verbindend is. Ze bevorderen begrip, respect en samenhang. Dragen bij aan een stad waarin diversiteit een kracht is, in plaats van een uitdaging. In een tijd waarin polarisatie op de loer ligt, zijn evenementen een krachtig middel om te bouwen aan een inclusieve, hechte samenleving. Tot slot, evenementen zijn ook een krachtig middel voor citymarketing. Ze trekken mensen van binnen en buiten de regio. Ze zetten Dordrecht op de kaart, vergroten de naamsbekendheid en trekken toeristen die hier uit eten gaan, overnachten, de stad verder ontdekken en daar binnen hun eigen vriendenkring ook weer reclame voor maken. Geachte raadsleden, wij begrijpen dat het ravijnjaar van 2026 een harde realiteit is. Maar laat dit niet leiden tot een kaalslag in een sector die zoveel oplevert, economisch, sociaal en cultureel. De voorstellen, zoals die er nu liggen, met vooral de stapeling van bezuiniging op het subsidiebudget en verhoging van de lasten, zouden niet alleen onze sector ernstig raken, maar ook leiden tot een stiller, kleurlozer en minder verbonden Dordrecht. Het huidige pakket zal naar inschatting in 2029 leiden tot een reductie van 5 tot en met 10 evenementen per jaar. En de gratis toegankelijke evenementen zullen het meest kwetsbaar zijn, terwijl die juist alle lagen van onze samenleving de mogelijkheid geven met familie en vrienden daarvan te genieten. In onze brief van 13 februari vindt u tal van alternatieven, bevindingen en kanttekeningen die ook bij de huidige voorstellen onverkort van toepassing zijn. Maar vanavond vragen wij u vooral deze ene overweging, investeer in wat werkt, wat mensen raakt en wat Dordrecht tot Dordrecht maakt. Want als we daarin snijden, dan wordt het inderdaad heel stil in deze stad. Dank u wel.

De voorzitter: Mooie afsluiting, mevrouw Landa. Het woord is nu aan mijnheer Van den Brink.

De heer Van den Brink: Eens even kijken. Geachte voorzitter, beste leden van de raad, alle overige aanwezigen, dank dat ik hier eventjes mag opkomen, en me dunkt wat doet u mij aan, in 5 minuten opkomen voor zes eeuwen ontwikkeling van cultuur en historie, van 5 eeuwen opbouw van de wortels in het DNA van onze stad. Onze stad Dordrecht. Ik ben een relatieve buitenstaander. Hoewel, ik ben hier 30 jaar geleden gekomen, van buitenaf. Gestudeerd in Leiden. De rest van mijn vrienden gingen allemaal naar

Amsterdam, blablabla. Ik ging naar Dordrecht. Wat ging ik in Dordrecht doen? Ik kan u zeggen, in alle 30 jaar dat ik hier heb gezeten, heb ik 1 ding altijd met heel veel trots verteld. En dat is het verhaal van Dordt. Wat je kunt zien in het Dordtse musea. Ik heb het dan over het Dordrechts Museum, Huis van Gijn en het Archief en het Hof van Nederland. Als je gewoon even op AI vandaag de dag intoetst, noem mij de top 10 musea van Nederland, staat we gewoon op nummer 7. We zijn een factor van belang. We zijn een onderscheidend vermogen. Ik denk dat heel veel Dordtenaren heel veel trotser mogen en moeten zijn op wat we hier in deze stad hebben, wat we in handen hebben, wat voor een topstukken we hier hebben. En dan zullen je zeggen, Van den Brink, maar van trots kunnen wij geen bibliotheek omhooghouden en geen boterham meer eten. Maar het gaat veel verder dan alleen maar debiteuren en crediteuren en economisch belang.

Natuurlijk, er zijn voldoende rapporten die aangeven dat de meerwaarde van bezoekersaantallen die in de stad dan ook weer geld uitgeven heus wel zich bewezen hebben. Maar het museum en de andere instanties die ik noemde, hebben een veel grotere meerwaarde in die stad. Ik ben gisteren als voorzitter van het Ondernemersfonds langs geweest bij een net gelande organisatie hier in Dordrecht, de Giovanni van Bronckhorst Foundation. Dat is een instelling die houdt zich bezig met het belang van kinderen met een achterstand, en met de gezinnen eromheen. Ik heb met hen besproken en gesproken over het museum, om ze onderdeel te maken van hun plan, hun educatieve systeem. Ze hadden daar enorm oren naar. Ze vonden dat fantastisch. En ik hoor zo vanuit vele scholen en uit allerlei groepen in onze samenleving, in ons Dordtse, want we zijn hier met Dordtenaar onder elkaar, hoe belangrijk het is om ons verhaal te vertellen, om ons unieke geheel te vertellen. En aan mijn Amsterdamse vriendjes. Die komen hier allemaal aan, en volgens mij zeg ik niks anders dan wat jullie allemaal ervaren, wauw, ik wist niet dat Dordrecht zo mooi is en dat het zo'n enorm verhaal had, een enorme historie. En dat zien we allemaal in die 3 instanties die ik benoem. En het gaat heel veel verder dan alleen maar kunst aan de muur voor misschien wel een afstandelijke groep. We hebben een directrice op dit moment in het museum die de deuren wagenwijd openzet voor alle groepen in onze stad, om mee te doen en deel te nemen aan dat wat kunst en cultuur en ons verhaal ons kan brengen. Als je in een speelveld van krachten je grootste kracht gaat verarmen, ben ik ervan overtuigd dat je uiteindelijk ook de rest mee laat verarmen. Dan worden wij een middelmaat. Het zijn grote woorden, maar dan is niets meer de moeite waard om tussen de driehoek van Utrecht, Breda en Rotterdam de afslag te nemen. Nu kunnen wij nog met trots vertellen, hier in Dordrecht gebeurt heel veel. Het verhaal van Nederland, het fundament van ons land, terwijl de rest van de wereld in de fik staat, is denk ik het bewaken van identiteit wat wij hier in Dordrecht hebben voor Nederland, voor Holland van nog veel groter belang. Ik ben, nogmaals, niet van de cijfers, van debiteuren en crediteuren, maar denk alsjeblieft na wat wij uit handen gaan geven als wij het Dordrechts Museum gaan verschrallen en gewoon afstand gaan doen van de parels die deze stad laten glanzen, veel verder dan alleen onze grenzen. Ik merk vanuit mijn bedrijvigheid dat met besturen Werkgevers Drechtsteden dat het vestigingsklimaat van Dordrecht ook wordt bepaald door het unieke karakter van onze stad, wie wij zijn, wat wij zijn, de cultuur en de historie. Wij zijn niet zomaar een Nieuwegein of, ik zou bijna zeggen, Gorinchem of Gouda. Wij zijn echt een hele bijzondere stad, met een heel bijzonder verhaal. En laten we dat alsjeblieft met zijn allen gewoon koesteren, waar de

euro's ook heengaan. Maar heb het besef dat het Dordrechts Museum voor veel meer staat dan alleen maar een Samuel van Hoogstraten aan de wand. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van den Brink. U hebt mij helemaal geïnspireerd. Ik denk, de andere leden ook. Maar dat zit denk ik in uw functie. Maar goed, we gaan verder naar mijnheer Verheijen.

De heer Verheijen: Dank u wel, voorzitter. Gezien de beperkte tijd heb ik de inleiding over het belang van cultuur u schriftelijk verstrekt. Ik stel u voor dat u daar kennis van neemt. De kern van die boodschap is dat een stad niet zonder cultuur kan, niet economisch en niet maatschappelijk en niet inhoudelijk.

En daarin staat ook dat cultuur geen sluitpost is in subsidiëring, die je makkelijk kunt schrappen, maar kijk eens naar cultuur als investering. Dat is het pleidooi wat daarin wordt gegeven. Als ik ga naar de voorstellen die nu voorliggen door het college aan uw raad met betrekking tot cultuur, dan is het algemene beeld dat het een redelijke combinatie is van kaasschaven en kiezen. Met enerzijds het voorstel waarbij de diversiteit in het culturele veld wordt behouden, namelijk door 3 procent op iedereen te korten. En anderzijds ingrijpende maatregelen voor de Dordtse musea, en het Nationaal Onderwijsmuseum op de reservelijst. Dat zijn dan de harde keuzes. Bijkomend aspect is overigens ook het pleidooi vanuit deze sector om meerjarenafspraken te maken over de financiering. En daardoor ook meerjarenprogrammering en bedrijfsvoering te kunnen realiseren, in plaats van ad-hoc. En er is geen ruimte om de basisinfrastructuur te verrijken met andere organisaties. Hetgeen betekent geen vernieuwing en ook geen vernieuwende visie op stad en cultuur. Ik heb een paar voorstellen. Leg expliciet vast dat de meerjarenprogrammering en financiering voor culturele instellingen de norm wordt, met een beperkte administratieve regeldruk. Tweede voorstel, maak voor de vernieuwing van de basisinfrastructuur ruimte door toevoeging van extra middelen. En 3 is, een groot aantal culturele organisaties mist expertise en capaciteit om meer dan tot nu toe financiering van derden, fondsen, bedrijven, et cetera te realiseren. Start een project of programma met een projectsubsidie om deze kwaliteit te versterken. Op onderdelen het vervolg. Ik zei al, 3 procent is beter dan min 10 procent, maar daarmee nog wel steeds een aanslag die zeker gevolgen zal hebben in de programmering en in de verkleining van formaties en op diverse functies, met of zonder ontslagen. Dat heeft weer effect op eigen inkomsten en de mogelijkheden om middelen van derden te verwerven. Mijn voorstel is, laat de gevolgen van die min 3 procent in beeld brengen en besluit, al dan niet aangepast, bij de begroting 2026. De apart genoemde organisatie Dordrechts Museum, et cetera, daarvoor zijn de gevolgen verstrekkend. Mijn linkerbuurman heeft daar net een warm pleidooi voor gehouden, om daar voorzichtig mee te zijn. Een programmering die geschrapt wordt, minder zichtbaar in de stad en daarbuiten, een vermindering van het vestigingsklimaat, minder dienstverlening, minder activiteiten in relatie tot andere domeinen en verminderde openstelling van locaties, verwacht ik. Ook zal worden ingeleverd op inkomsten, minder publiek, en op de werving van extra interne middelen, en zal de personeelsreductie onvermijdelijk zijn, met ontslagen als gevolg. Ook hiervoor stel ik voor dat dit voorstel door DMO in beeld wordt gebracht, wat de consequenties zijn. En dan nogmaals, al dan niet aangepast bij de begroting 2026 een besluit te nemen. Het Nationaal Onderwijsmuseum heeft met dit besluit op de reservelijst nauwelijks toekomst en maakt de gemeente en het Nationaal

Onderwijsmuseum afhankelijk van beslissingen elders. Daarmee een verlies en een blamage voor de stad. Het Nationaal Onderwijsmuseum is geen reserve, maar een volwaardige speler in het culturele veld. Voorstel, spreek als raad uw steun uit aan het behoud van het Nationaal Onderwijsmuseum. En stel u landelijke netwerken alles in het werk om de rijksoverheid en/of andere overheden maatregelen en besluiten te laten nemen, opdat het Onderwijsmuseum kan worden behouden in Dordrecht. En neem zelf een beter financieel besluit. Dan een paar ongewisse dingen. Vastgoed en monumenten. Het was al eerder aan de orde. We hebben al eerder gepleit onderscheid te maken tussen stenen en programmering.

En in de voorstellen rondom vastgoed nu wordt aangekondigd herziening van tarieven, verduurzaming van gebouwen, clusteren van voorzieningen, et cetera. Volstrekt onduidelijk is wat daarvoor de basis zal zijn rekenkundig op boekwaarde of reëel. En komen er aparte kostendekkende tarieven voor culturele maatschappelijke instellingen. Culturele instellingen zorgen voor levendigheid en beheer van monumenten, en legt daarbij de relatie ook met erfgoedbeleid. Weer een voorstel. Ontwikkel op korte termijn beleid op het terrein van cultuur en erfgoed, waarbij erfgoed kan worden behouden in monumenten die leven door cultuur en deze tegen aanvaardbare kosten te huisvesten. Betrek hierbij vertegenwoordigers van de culturele organisaties, het Historisch Platform en mogelijk vertegenwoordigers van de binnenstad, al dan niet in de vorm van stadsherstel. Makers. In de Cultuurnota wordt expliciet aandacht en beleid aangegeven voor de versterking van het zogenaamde makersklimaat en talentontwikkeling. Echter, in de voorstellen wordt aangegeven om de subsidie voor kunstenaars, makers dus, naar een ander loket over te hevelen en mogelijk te schrappen. Dat is niet aanvaardbaar. Dat is onbehoorlijk bestuur en strijdt met uw cultuurbeleid. Voorstel. Handhaaf dit budget. 2, stel een regeling op voor het makersklimaat voor alle disciplines en doorbreekt de bestaande praktijk van ad-hoc subsidiëring. En 3, maak meer dan tot nu toe mogelijk dat makers worden betrokken bij grote gebiedsontwikkelingen en de levendigheid in de stad. Productiemiddelen. Tot 2026 zijn er middelen beschikbaar om producties in Dordrecht te financieren. Onder andere Muziektheater Hollands Diep en het Weeshuistheater maken daar gebruik van. In de nu voorliggende voorstellen is geen enkele voorziening opgenomen om dat ook de komende jaren waar te maken. Met een relatief klein bedrag kunnen deze instellingen zich, mede dankzij een enorm aantal vrijwilligers, redelijk redden en zullen naar wij verwachten mooie producties blijven realiseren en niet ten onder gaan.

De voorzitter: Mijnheer Verheijen.

De heer Verheijen: Nog twee zinnen.

De voorzitter: Alstublieft, want we zijn al ruim over tijd.

De heer Verheijen: Tref een voorziening voor productie door stedelijke gezelschappen. De evenementensector ben ik het van harte mee eens, heb ik net geformuleerd. En tenslotte citeer ik een van de meest betrokken inwoners van deze stad, 92 jaar, als wijsheid en boodschap aan u. 'Cultuur is zuurstof van een ademende, groeiende en verbindende stad.' Ik wens u succes.

De voorzitter: Ik vergeef u zeker de laatste zin wat u hebt genoemd. Even kijken. Even de microfoon uit. Ik ga even naar de raads- en commissieleden kijken of ze vragen hebben. Dat is ook prima. Eerst de vraag en daarna gelijk de antwoorden, hoor ik aan de linkerkant. We gaan ook even kijken of dat een optie is. We beginnen bij mijnheer Hartmeijer, van SP.

De heer Hartmeijer: Dank, voorzitter. Mijn vraag is aan mevrouw Landa. In de brief van het platform lees ik dat er geadviseerd wordt om scherp te kijken naar de verschillende budgetten, bijvoorbeeld voor sport, cultuur en evenementen.

Wordt eigenlijk in drieën geknipt. Zou zij daar iets meer over kunnen vertellen hoe dat concreet er dan uit zou kunnen zien? Want er worden wat vragen gesteld. Maar om een voorbeeld te geven, als je kijkt naar sport, zou een oplossing kunnen zijn om daar meer commerciële evenementen bijvoorbeeld voor naar Dordt te halen. En met commercieel bedoel ik dan evenementen die zichzelf kunnen financieren, waar geen subsidie voor nodig is. Om eventjes een voorbeeld te geven.

De voorzitter: Mijnheer Schalken-den Hartog.

De heer Schalken-den Hartog: Dank u wel, voorzitter. Ook een vraag aan mevrouw Landa van het platform. Mevrouw Landa gaf al aan, er zijn een aantal fracties ook al in maart bij het platform, volgens mij was het toen nog in oprichting geweest. Daar werd ook al gesproken over die stapeling. Niet alleen de bezuiniging op het evenementenbudget, maar ook het doorberekenen van die kosten. We zijn nu een paar maanden verder. Aan mevrouw Landa de vraag, of al een aantal organisaties ook hebben gekeken wat dat echt concreet voor hen betekent? En of zij ook al in gesprek zijn gegaan weer terug richting de gemeente van, als we dit plaatje zo voorleggen, dan betekent dat dat ons evenement niet meer door kan gaan. En zijn er dan vanuit de kant van de gemeente bijvoorbeeld oplossingsrichtingen geboden?

De voorzitter: Mijnheer Gorter, Op Ons Eiland.

De heer Gorter: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag aan de heer Verheijen. Wat zijn naar zijn mening de sociaal-maatschappelijke effecten van de bezuiniging op de cultuur?

De voorzitter: Dank u wel. Ik zag mevrouw Schnabel, van Partij van de Arbeid.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Mijn vraag is aan de heer Van den Brink. Dank voor het warme pleidooi dat de heer Van den Brink gaf. Een vraag. In de Perspectiefnota staat dat er op drie dingen mogelijk bezuinigd gaat worden. En dat is de bedrijfsvoering, Loket Beeldende Kunstregeling en het tentoonstellingsprogramma. Nu is mijn vraag, de heer Van den Brink gaf ook aan dat dit verder reikt dan alleen het museum. Dat het ook de wijk raakt. Zou de heer Van den Brink kunnen aangeven hoe dit concreet de rest van de stad, dus ook de wijken, gaat raken?

De voorzitter: En dan zag ik mijnheer Van der Meer, van GroenLinks.

De heer Van der Meer: Alle vier de sprekers hebben eigenlijk benadrukt hoe belangrijk cultuur en verschillende cultuurorganisaties en uitingen zijn. Onderschrijf ik van harte.

Maar we zitten wel met een financieel probleem om te bezuinigen. De vraag is ook richting u, wat ziet u eventueel voor mogelijkheden om op andere manieren geld binnen te halen of wat dan ook, zodat de gemeente toch iets minder kan bijspringen? Cultuur is van ons allemaal. We moeten het ook met elkaar maken. Wat kunt u bijdragen?

De voorzitter: Mevrouw Dijkstra, van Gewoon Dordt.

Mevrouw Dijkstra: Dank u wel, voorzitter. Mijn vraag is ook aan u mijnheer Dane, van het Onderwijsmuseum. Misschien geldt hij voor iedereen wel, denk ik. Sluit een beetje aan op de vraag van mijnheer Van der Meer. Wat hebben jullie zelf al gedaan om deze problematiek aan te pakken?

De voorzitter: Zijn er nog vragen? Want dan gaan we naar de antwoorden. En dan zal ik gelijk bij uw weer beginnen. En dan het treintje afmaken.

De heer Dane: Sorry. Ik denk dat wij als museum al best wel veel doen om zelf geld binnen te halen. Wij zorgen ervoor dat we onze kennis vermarkten, zoals 10, 15 jaar geleden zei, Halbe Zijlstra. 35 procent eigen inkomsten binnenhalen is best wel veel voor een museum van ons kaliber. En dat gaan we de komende jaren nog verder uitbreiden. En we proberen ook via andere organisaties subsidies binnen te halen. We doen er echt alles aan om zelf inkomsten te genereren.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Landa.

Mevrouw Landa-Rijsdijk: Welke vraag wilt u als eerste beantwoord hebben? Alle vragen? Oké. Sorry. Even kijken. Uw vraag was met dat opsplitsen. Kijk, het punt is, wat natuurlijk heel vaak gezegd wordt, je moet zelf dan proberen om sponsoring binnen te halen, enzovoort. We hebben daar ook een hele mooie onlinecursus voor jullie aangeboden gekregen. Het punt is dat als ik even namens bijvoorbeeld mijn eigen festival, namens het Voorstraat Noord Festival spreek, is dat de meeste sponsoring vaak op middelen gaat en niet op euro's. Als je nu zou zeggen, mijn kosten gaan omhoog en ik haal een extra sponsoring binnen, dan is dat vaak op spullen. En dan kan ik die rekening die komt van verkeersregelingen daar niet mee betalen. Dat is eigenlijk een beetje wat ik daarmee zeg. En die dingen opsplitsen, het samenwerken met elkaar. Kijk, wat misschien wel zou kunnen werken, is dat je zegt, we gaan samenwerken. Als een sportevenement naar Dordrecht gehaald wordt, dat dat misschien gecombineerd kan worden met een ander al bestaande evenement, waardoor je dingen aan elkaar koppelt. Dat is misschien ook meteen een ander antwoord op een andere vraag waar jullie van zeggen, waar denken jullie dan aan? Je zou dingen aan elkaar kunnen koppelen, dingen bij elkaar kunnen voegen. Niet per se dat het natuurlijk dan 1 evenement wordt. Probeer wel natuurlijk het eigen gezicht te bewaren. Maar je zou wel vergaande samenwerking kunnen zien. Dat doen we natuurlijk middels het platform al een deel. Onder andere bijvoorbeeld met spullen die we van elkaar nu kunnen lenen. Daar zitten ook wel dingen in waar we al mee gaande zijn. En dat is eigenlijk wel ontstaan doordat we dat platform zijn opgestart. Dat je dan in ene keer van elkaar te weten komt, jij hebt podiumdelen of jij hebt andere dingen. Dat kun je dan met elkaar ruilen of delen. Dat zijn wel dingen waar we mee bezig zijn. Even terugkomen op die stapeling. U vraagt aan mij, hebben jullie daar een beetje een beeld van? Dat is eigenlijk heel moeilijk om zo aan te geven. Dat zal per evenement heel erg wisselend zijn. Als ik even een beetje naar mezelf kijk. Ik

heb net ook heel even kort nog met een andere collega overleg gehad. Maar in die kosten zal ongeveer 45 tot 55 procent stijging zijn, binnen onze kostenberekeningen. En dat gaat dan van een klein evenement van een paar duizend euro tot een heel groot evenement voor heel veel. Dat is ongeveer wat die stapeling ons extra gaat kosten. En dat is buiten bezuiniging, die we dan hebben.

Daarom is eigenlijk onze grote zorg daar ook van, je gaat een aantal dingen stapelen en je gaat de subsidie naar beneden halen. Je bent eigenlijk aan twee kanten bezig. En omdat het niet heel duidelijk te berekenen is, voor niemand niet, weten we eigenlijk helemaal niet wat dit met ons allemaal gaat doen. Dat zal zich eigenlijk pas gaan zien als de eerste rekeningen daarvoor binnen gaan rollen. En dat kan heel heftig zijn, want die komen soms weleens achteraf. En hoe ga je ze dan betalen? Dat is wel een ding wat heel gevaarlijk is. Je hebt natuurlijk het team. Je bent heus wel met je begroting bezig, maar je kan het niet inschatten. Ik zou niet weten hoe. Dat is best een gevaarlijk ding, waar we echt niet van weten waar dat naartoe gaat leiden. En verder hebben we natuurlijk nog even over, wat doe je zelf? We hadden altijd een 60-40-regeling. 60 procent van je bedrag moet je zelf ophoesten. 40 procent kon je aan subsidie opvragen. Dat is tijdens de corona naar 50-50 gegaan. En nogmaals, dat is wat we al doen. En natuurlijk wil je altijd meer. En dat doe je ook. En daar doe ik echt mijn best voor. Maar nogmaals, wat echt wel blijkt, is dat het natuurlijk veel met spullen is en dat we dadelijk ook in penningen moeten gaan afrekenen. Dat zal een grote uitdaging worden voor heel veel grote en kleine evenementen. En waar dan de druk komt te liggen, is dat als je met een klein team samenwerkt van vrijwilligers, wordt het heel moeilijk om al die tijd daarvoor te gaan vinden.

De voorzitter: Dank u wel. De uitdaging is volgens mij voor iedereen wel duidelijk. Mijnheer Van den Brink.

De heer Van den Brink: In lijn van mijn pleidooi sta ik te popelen om deze vragen te beantwoorden. Dank daarvoor. Want een van de vragen was, wat bedoel je eigenlijk met dat verder strekken dan alleen maar kunst aan de muur en hoe strekt zit dat uit op die wijken? Ik zei het al, de directeur zet de deuren heel graag wagenwijd open voor het museum. En wat ik begrijp, op het gevaar af dat ik haar beleid hier nu wat meer ga uitwerken, terwijl zij er het meeste van afweet, maar zij ook van de gemeente is, dan niet het forum om hier wat te vertellen, weet ik dat er in ieder geval allerlei projecten op dit moment gaande zijn in scholen, in de wijken om die kinderen, en dat is de toekomst uiteindelijk van ons, te betrekken in het verhaal van Dordrecht, in de unieke onderdelen die wij in dat museum hebben. Ik krijg het zelf gewoon praktisch binnen. Een goede vriend van mij woont in Barendrecht. Is overigens kroonlid van de SER, adviseert de minister. En die appt mij, onze Daniël zit bij jullie in het museum, '...' van Hoogstraten. Krijgt daar het hele verhaal van Dordrecht binnen. Is maar een klein voorbeeldje. Maar al die scholen worden wel betrokken. Maar niet alleen scholen, ook sociaal maatschappelijke organisaties. Waarbij ik me ook heb laten vertellen, ik ben geen arts, maar dat het wetenschappelijk is bewezen dat wanneer je kijkt naar kunst en cultuur en je blik verruimt, in plaats van de alledaagse overlevingsdrang, dat dat ook je welzijn verbetert. En welvaart loopt niet altijd gelijk met welzijn. Je kunt een grote welvaart hebben, maar welzijn is denk ik het belangrijkste voor de mens. Maar als we welzijn gaan afnemen, dan gaat één ding uiteindelijk teloor. En dat is uiteindelijk ook onze welvaart.

Maar er staan op dit moment heel veel programma's. Maar ik zou bijna zeggen, het is een beetje het begin. We kunnen met de stad nog zo ontzettend veel meer halen uit dit hele verhaal. En dan kom ik even tegelijkertijd met de volgende vraag. En die vind ik ook logisch. We kunnen wel allemaal kijken naar die gemeente van, jongens, geld.

De combinatie. Dan kom ik zelf om de hoek kijken. Ik ben voorzitter van de Bedrijfsvrienden van het Dordrechts Museum. Ik laat geen kans onbenut, ook in het land via allerlei andere gremia, om Dordrecht op de kaart te zetten. Maar daar heb ik wel een product voor nodig. De grote partijen, zoals de IHC, de Boskalis, de Fokker's, de Oceanco's, zijn grote partijen hier. Die hebben een belang bij vestiging. Die leg ik ook uit, ook de Fokker's, die moeten 1.800 arbeidsplaatsen hier gaan vullen, omdat ze hun plants in Hoogerheide en Helmond sluiten. Die vertellen tegen hun mensen, Dordrecht is een heel unieke plek om te wonen, onder andere vanuit dit museale verhaal. Alleen dan kom ik er niet met een schraal, perifeer, plaatselijk, lokaal museum. Ik zeg het allemaal even heel plat en kort door de bocht. Maar kort museumpje, waar we wat leuke dingen hebben staan. Dan moet je ook een unique selling point hebben. En dan wil ik ook nog even niet onvermeld laten dat het Dordrechts Museum op dit moment ook heel erg bezig is met het investeren in betrokkenheid van jongeren. Take part, inclusie, allerlei vraagstukken die de maatschappij op dit moment enorm belangrijk raken. En die eigenlijk voor onze stad een heel uniek gegeven met zich brengt. En jongens, ik bedoel, die koning heeft niet voor niks hier zijn eerste Koningsdag even gevierd, om dat wat wij allemaal hier hebben. Wij stonden afgelopen week in het Koninklijk Paleis, met deze koning. Toevallig een studiegenoot van mij. Ik ken hem persoonlijk. En hij was helemaal lovend over de stad, want wij hadden onze buste van Johan de Witt even tijdelijk uitgeleend aan een grote tentoonstelling die er op dit moment in het Koninklijk Paleis is geopend. Dordrecht stond daar gelijk bovenaan de lijst met veel dank en waardering. Dit gebeurt allemaal, jongens, dit is onze stad, dit is Dordrecht. Als we dit gewoon veel meer uitstralen, liggen er zo ongelooflijk veel kansen voor zowel de wijken als voor bedrijven, die helemaal daarin moeten bijdragen. Dat ben ik helemaal met u eens.

De voorzitter: Dank u wel, nogmaals, voor uw warme pleidooi. We hebben een arts in ons midden. En die knikte en bevestigde uw verhaal. We gaan er gewoon vanuit dat dat allemaal klopt. Mijnheer Verheijen.

De heer Verheijen: Mijn buurman heeft de sociaal-maatschappelijke opbrengsten van cultuur ruimschoots beantwoord, denk ik. Kijk ik even naar de vragensteller. Ik wil er nog een paar dingen aan toevoegen. Cultuur is niet alleen op het terrein van gezondheid van belang, maar ook op het terrein van eenzaamheidsbestrijding, ook op het terrein van projecten die op scholen plaatsvinden of die in wijken plaatsvinden. En dat gebeurt niet alleen door het Dordrechts Museum. Instellingen als de Stichting voor Cultuureducatie, maar ook schouwburg Kunstmin, maar ook het Weeshuistheater, dat zijn organisaties die in de samenleving hun producties laten zien. En in die zin is die verbinding met andere domeinen een van de belangrijkste opgaven die er bij cultuur ligt, naast de inhoudelijke kanten. De vraag was, wat doe je zelf aan het zelf genereren van geld? Grote organisaties, zeg ik nu maar even, hebben ook de capaciteit en het vermogen en het aanzien om dat te doen. Bijvoorbeeld landelijk en in fondsen. Maar als je in kleinere organisaties komt, is daar de capaciteit of de expertise niet voor beschikbaar en zijn aanvraagprocedures ... Ik weet niet of u weleens kijkt naar hoe je een fonds kunt

benaderen en wat je dan moet invullen aan 41 pagina's, dat is niet iedereen gegeven, niet in capaciteit en niet in deskundigheid. Daar kunnen we overigens onderling wel meer van betekenis voor elkaar zijn.

De vraag over, zie je ook nog andere mogelijkheden, dan als ik buiten de sector cultuur treed, en daar ging de vraag volgens mij ook net een beetje over, zou ook mijn antwoord zijn, daar bent u van. Maar om toch een paar suggesties te doen. Ik vind het verbazingwekkend dat de ozb-verhoging slechts 0,3 procent bedraagt, in deze stad, waar ruimte is in de ozb. En waarin je door de ozb te verhogen redelijke spreiding in de stad kunt neerleggen, als het gaat om de kosten van datgene wat deze stad biedt. Tweede opmerking, 1 wethouder minder levert 400 duizend euro op.

De heer Van den Brink: Ik ben arbeidsrechtadvocaat, misschien kan u mij dan bellen.

De heer Verheijen: En verder verbaast het mij dat al vele jaren er elk jaar een overschot is op de rekening, die wordt doorgeschoven naar andere jaren. En ik heb nergens een analyse gezien waar ehm dat in zit, wat daarvan de redenen zijn, welke kosten erop zijn afgeboekt. Dat inzicht ontbreekt. Maar op het moment dat je jaren achter elkaar, en ik heb ze opgeteld ... De laatste 8 jaar betekent dat 128 miljoen niet-bestede middelen. Ik ben echt verbaasd dat daar niet een scherpere analyse op wordt gemaakt dan tot nu toe. En tot slot, ik heb net al gepleit voor hulp bij die externe financiering. Want probeer maar eens binnen te komen bij een bedrijf als relatief kleine organisatie. Dat is verschrikkelijk moeilijk. Hulp daarbij is gevraagd. En ik zie dat de inhuur in deze stad 21 procent bedraagt aan capaciteitskosten, aan personeelskosten. Het landelijk gemiddelde is 18 procent. Men is trots blijkbaar in deze stad dat het al een beetje gedaald is. Maar de ruimte daarin is nog steeds 5 miljoen. Ik zou echt willen pleiten om veel meer gebruik te maken van eigen capaciteit. En daarmee ook de kennis en kunde in deze stad te behouden, in plaats van in te huren en floep de kennis en kunde gaat weg.

De voorzitter: Hartelijk dank voor uw scherpe analyses. Wij hebben ook financiële analisten in ons midden. Mijnheer Katif zie ik ook al ... Ik ga even heel kort vragen of er nog vervolgvragen zijn, want daarna ga ik echt over naar een volgende ronde. Mijnheer Van der Meer en mevrouw Schnabel zijn de laatste vragenstellers.

De heer Van der Meer: Ik heb nog een vraag aan de heer Dane over het Onderwijsmuseum. Ook mijnheer Verheijen heeft daar iets over gezegd. Mijn perceptie van het feit dat het Onderwijsmuseum op de reservelijst staat is dat die op die reservelijst staat in afwachting van wat er over de landelijke subsidie wordt besloten. En dat die reservepost alleen eventueel ingezet wordt als de landelijke subsidie niet doorgaat. Is mijn perceptie juist, dat als die landelijke subsidie uiteindelijk toch geschrapt wordt, dat er dan geen redding meer aan is? Of ziet u dan toch nog perspectief?

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Mijn vraag is aan de heer Verheijen. Ik lees in de Perspectiefnota dat de culturele sector inderdaad geraakt wordt, maar in de vorm van de Dordrecht Museum Organisatie. En ik ben heel benieuwd hoe die bezuiniging uiteindelijk dan landt bij de makers in onze stad. Op welke manier dat dat de makers

treft? Omdat het Beeldende Kunstloket geraakt wordt. Maar hoe raakt dat bijvoorbeeld de andere culturele gebieden in de stad?

De voorzitter: Dank u wel. Voordat ik het woord geef aan de sprekers. Tot op heden ben ik heel coulant geweest met de tijd en ruimte, maar gezien de tijd wil ik echt vragen om kort en bondig antwoord te geven. Zeker u, mijnheer Verheijen. Het woord is aan u.

De heer Dane: Dank u wel. U ziet het goed. En ons pleidooi is ook dat wij samen, de gemeente en het museum, naar Den Haag gaan, of Den Haag hiernaartoe komt, om het belang van het Onderwijsmuseum te bepleiten. Daar gaat het eigenlijk over. Anders gaat het dicht. En we proberen ook nog wel andere bronnen aan te boren, maar dat is voor een museum als het Onderwijsmuseum heel ingewikkeld, want wij zijn niet zo'n aalbaar museum als het Dordrechts Museum bijvoorbeeld.

De voorzitter: Duidelijk. Mijnheer Verheijen, er was ook een vraag gericht aan u.

De heer Verheijen: Het ging over de bezuinigingen op de subsidie voor makers. Op het moment dat die verschuift, dat is het idee, naar een ander loket kun je hem schrappen. Daarmee vervalt hij gewoon meer dan een ton. Dan kun je de makers niet meer inzetten op allerlei activiteiten in deze stad. Om een voorbeeld te noemen, op het moment dat er sprake is van verrijking van kunst in de openbare ruimte, er komen in deze stad geloof ik driehonderd elektriciteitshuisjes bij. Die zijn saai. Op het moment dat je voldoende makers in de stad hebt die daarin geïnteresseerd zijn, kun je op die manier de ene hand de andere laten wassen.

De voorzitter: Dank jullie wel. Ook voor jullie bijdrage. Ik wil jullie bedanken en wens jullie een fijne avond toe. En ik ga de volgende ronde sprekers even uitnodigen. Dat is Paul van der Eerden, Daan Bunnik, Erik Sep, ook namens Bea de Visser, en Lieke Bakker. Ik mis Daan Bunnik. Daan Bunnik, niet? Oké. Dan gaan we met drie mensen verder. Even kijken. Nogmaals, welkom. Ik ga aan mijn rechterzijde weer even beginnen, om even een kort voorstelrondje te doen. En dan dat u ook weer gaat beginnen.

Mevrouw Bakker: Hai, mijn naam is Lieke Bakker. En ik ben maker hier, kunstenaar in Dordt, op dit moment

De heer Sep: Mijn naam is Erik Sep, hedendaags beeldend kunstenaar en docent ook aan de Kunstacademie in Utrecht.

De voorzitter: Mijnheer Sep, u praat ook vandaag namens Bea de Visser. Klopt dat?

De heer Sep: Ja, dat klopt. Zij staat als nummer 17 op de lijst. En dat is in de volgende ronde. En zij heeft een brief geschreven. Ze kon hier niet zijn, omdat ze haar been heeft gebroken.

De voorzitter: Dat is heel jammer natuurlijk. U.

De heer Van der Eerden: Ik ben Paul van der Eerden. Ik ben beeldend kunstenaar te Dordrecht.

De heer Bunnik: Ik ben Daan Bunnik, scenarist en regisseur.

Mevrouw Bakker: Wat ik al net zei, mijn naam is Lieke Bakker. Ik ben 32 jaar. En ik ben geboren en getogen in Dordrecht. Dit jaar heb ik voor het eerst een kunstenaars startsubsidie ontvangen van de gemeente. Deze subsidie betekent veel voor mij. Op die manier kan ik een bijdrage leveren aan de stad en het is op persoonlijk vlak een stuk erkenning. Het is uniek dat deze stad de mogelijkheid biedt aan jonge kunstenaars om hun kunstpraktijk uit te breiden. Dat heeft niet iedere gemeente. Niet alleen een jonge kunstenaar, maar ook gevestigde kunstenaars of mensen die iets willen organiseren voor de stad kunnen aanspraak maken op bepaalde regelingen. Dordt staat bekend als een stad dat goed is voor de kunstenaars. Dit heb ik te horen gekregen van kunstenaars binnen de stad, maar ook kunstenaars in Rotterdam, Breda en zelfs Amsterdam. Dat is veelzeggend. Als gemeente zou ik daar trots op zijn en dat koesteren. Kunst zorgt voor verbinding tussen de inwoners. Mensen die weinig met elkaar te maken hebben, krijgen via projecten contact met elkaar. Het zorgt voor een stuk veiligheid en vaak voor plezier, vooral voor kinderen ook. Voorbeelden hiervan zijn het contact met de Vogelbuurt, wat nog steeds een probleemwijk is, het Vogelnest en de tiny houses, waarbij er op het grasveld van alles georganiseerd wordt voor buurtbewoners om ze dichterbij elkaar te brengen. Bijvoorbeeld Stichting DOOR is een plek waar jong en oud samenkomen, en biedt een podium voor liefhebbers van kunst. Maar er komen ook mensen die niets hebben met kunst, en juist door de diversiteit die er geboden wordt er wel mee in aanraking komen. De putjes in de Noordendijk, waar dierbare herinneringen verborgen liggen, hebben dit jaar hun 30 jaar jubileum gevierd. 58 bewoners aan de Noordendijk hebben er destijds aan deelgenomen. En er wordt nog steeds gezegd dat dat is wat hun verbindt. Als Dordtenaar ben ik trots op dit soort initiatieven. Het maakt de stad de stad en het geeft een eigenzinnig karakter aan dit eiland. In deze tijd, waarin heel veel gebeurt in de wereld, denk ik dat het van belang is en blijft om verschillende invalshoeken te hebben, er ruimte is om thema's te belichten. Kunst biedt deze opening in de maatschappij. Het dient als sociale cohesie. Graag verwijs ik naar Louise O. Fresco, een Nederlandse wetenschapper, die in 2020 in het NRC Handelsblad een artikel publiceerde. Als de overheid stuurt op nut, levert dat zelden doorbraken op. Wel toepassingen, en die onderschat ik niet. Maar een weerbare samenleving, die bestand is tegen grote schokken, kan niet zonder vrij denken, vrije kunst en ongebonden wetenschap. Net zoals wij ons land vanzelfsprekend beschermen met dijken en waterwerken, moeten wij onze collectieve creativiteit beschermen met een deltaplan. Kunst, moet je constateren, houdt de samenleving levend.

De voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. Mijnheer Sep.

De heer Sep: Kunst is iets wat groter is dan mezelf. En ik ben hier dan ook om op te komen voor iets dat groter is dan mezelf, dat is de sector en het tegenhouden van de voorgenomen bezuinigingen op bijvoorbeeld het afschaffen van de beeldende kunstsubsidies. Ik zou hier niet gezeten hebben als hedendaagse beeldend kunstenaar wanneer er geen subsidies geweest waren. Toen ik me definitief in Dordrecht wilde vestigen, na mijn afstuderen, dat was in 2002, heb ik zelf ook die subsidies nodig gehad om te komen waar ik eigenlijk nu ben. En dat begon met de startsubsidie. Ik heb een keer in Berlijn gezeten, een half jaar. Ik heb een tentoonstelling in het Valkhof kunnen realiseren, mede met hulp van die subsidies.

En een aantal jaar geleden was ik de stadskunstenaar van Dordrecht, wat ook uit die pot kwam. En bovenal gun ik die kansen ook toekomstige generaties. En daarbij wil ik dan zeggen dat ik hier ook sta als kunstdocent. Want ik werk bij een landelijk bekend kunstinstituut in Utrecht. En wij dragen daar in ons teambreed de gedachte uit dat kunst en cultuur in al zijn facetten de motor is om ons denken en handelen uit te dagen en te bevragen, niet kortzichtig te zijn en een belangrijke spil te zijn in het verbinden van mensen. En diezelfde waarde zou eigenlijk ook door een gemeente gedragen moeten worden. Want hoe kan overdracht op toekomstige generaties nog plaatsvinden wanneer voorbeelden in het hier en nu niet meer zouden bestaan. U heeft het in de voorgestelde plannen over het behoud van Dordrecht als levendige stad, maar over welke levendigheid heeft u het? En welke rol mag kunst en cultuur daarin hebben? Het is gek dat we vanuit de sector telkens dezelfde argumenten opnieuw moeten inbrengen, want er is inmiddels een hele waaier aan argumenten, omdat we al een aantal bezuinigingsrondes hebben gehad. En nu zijn wij volgens mij op het eindpunt aangekomen met het voorgenomen afschaffen van die subsidies. En blijkbaar worden die argumenten niet zo breed gedragen door de politiek, want we staan nu nog steeds op dat punt. En hoeveel onderzoeken zijn er nodig om aan te tonen dat het onverstandig is om zulke radicale bezuinigingen door te voeren? Maar gelukkig onderkent u het effect op de samenleving. En dat is niet positief, wat ik heb teruggelezen. Maar het effect op de praktijken van hedendaagse kunstenaars lijkt niet te zijn onderzocht, waardoor we kunnen stellen dat u laaghangend fruit aan het plukken bent. Dat was hem.

De voorzitter: Dank u wel. U het woord.

De heer Van der Eerden: Ik ben Paul van der Eerden, beeldend kunstenaar hier in Dordrecht. En ik zit hier niet zozeer voor mijzelf, maar voor de jonge kunstenaars in deze stad. Ik weet uit eigen ervaring dat de erkenning en waardering die uitgaat van een subsidie, hoe klein ook, een enorme stimulans is voor jonge kunstenaars. Het geeft ze de mogelijkheid projecten te initiëren, een beroepspraktijk op te bouwen en een netwerk te creëren. Door het korten op de cultuur, snijd je de dunne touwtjes door waaraan jonge kunstenaars zich nog enigszins kunnen optrekken. Andere regelingen hier zijn al uitgekleet. De Kunstuitleen, het Centrum Beeldende Kunst, de Muziekschool, Pictura staat ook op de nominatie, heb ik begrepen. Ik kom al sinds de jaren 80 in Dordrecht. Ik heb gedeeltelijk mijn hele carrière gebouwd. Is eigenlijk begonnen in Dordrecht. Ik woon hier nu haast tien jaar. En ik heb de stad zich in die tijd zien ontwikkelen als cultuurstad. Dordrecht staat in die zin echt op de kaart. Men komt van buiten Dordrecht voor de stad en vanwege de cultuur. Niet voor de Hema of de Primark. Om te zorgen dat die positie behouden blijft, heb je jonge kunstenaars nodig, die ogenschijnlijk met iets vaags bezig zijn, maar die tegelijkertijd het vermogen hebben onontdekte paden te bewandelen. Kunst is meer dan een plaatje. Het is een expressie die universeel en noodzakelijk is, die het leven voor heel veel mensen in zekere zin nog enigszins draaglijk maakt. Kijk naar Iran, Israël en Oekraïne op dit moment, waar onder moeilijke omstandigheden muziek gemaakt, geschilderd en gezongen wordt. U heeft tijdens de corona ook kunnen zien, spontane uitingen, waaraan met name jonge kunstenaars uitdrukking gaven aan de gevoelens die onder een groot deel van de bevolking leefde. Kunst verbindt en resoneert.

Ook in u, want ik neem niet aan dat u in een huis met lege muren woont, zonder muziek en zonder films. Aan alle uitingen die iets verder gaan dan de basale levensbehoeften ligt kunst in brede zin ten grondslag. Daarvoor moet dat gesteund blijven.

De voorzitter: Hartelijk dank. Kort, maar krachtig. U het woord.

De heer Bunnik: Ik ben scenarist en regisseur. Ik ben zes jaar geleden vanuit Rotterdam hiernaartoe getrokken. We zochten een groter huis. En daardoor gingen we eerst kijken naar de dorpen om Rotterdam heen. En daar misten we eigenlijk iets, namelijk kunst en cultuur. En toen gingen we verder kijken. En toen kwamen we in Dordrecht uit, waar dat wel aanwezig was. En tegelijkertijd zag ik als maker dat je hier ook een mooie makersregeling had. Er waren eigenlijk genoeg redenen om daardoor vanuit Rotterdam toch naar Dordrecht te trekken. Die regeling heb ik ook gebruik van gemaakt. Mijn laatste korte film, voor ongeveer een derde bestaat het budget uit de regeling die ik vanuit de gemeente heb gekregen. Die film is deze maand in première gegaan in New York. Die heeft in Brooklyn gedraaid. Die heeft in Manhattan gedraaid. En hij gaat in augustus op een Oscar kwalificerend festival in Denemarken draaien. En op al die plekken komt de gemeente Dordrecht met het logo naar voren. Doordat ik dit verhaal gedeeld heb met makers, voornamelijk in Rotterdam, kwamen ook mensen over van, wat kan je dan allemaal daar in Dordrecht? En is ook een maker die hierna gaat inspreken, eigenlijk mede door mijn enthousiasme over wat hier allemaal mogelijk is en wat hier is, ook naar Dordrecht getrokken. En hij heeft zelfs een Dordtse filmkring opgericht, waar hij ongetwijfeld meer over zal vertellen. Deze week ben ik heel blij geweest dat ik een nieuwe bijdrage heb mogen krijgen voor mijn nieuwe korte film, waardoor ik veel sterker sta als ik straks bij het Nederlands Filmfonds ga indienen, aangezien een gedeelte van de bijdrage ook uit andere middelen moeten komen. Als dat straks niet is, is dat niet meer mogelijk. Kort is eigenlijk mijn vraag, wil je dat makers vanuit andere steden, bijvoorbeeld Rotterdam, naar Dordrecht trekken of wil je dat straks makers vanuit Dordrecht naar andere steden trekken, omdat hier geen regeling is? Aan jullie het antwoord.

De voorzitter: Uw pleidooi is hartstikke duidelijk. Voordat ik naar de raads- en commissieleden ga, ik had jullie beloofd om even de brief van, even kijken hoor, mevrouw de Visser ... U zou dat nog even voorlezen. We geven daar even de tijd en de ruimte voor.

De heer Sep: Dank u wel. Beste gemeenteraadsleden, beste aanwezigen, beste kunstenaars, ik kan niet persoonlijk aanwezig zijn in verband met een gebroken been. Gezien de urgentie en het belang van een subsidie beeldende kunst in Dordrecht wil ik graag van mijn spreekrecht gebruikmaken via de stem van Erik Sep. Ik besef heel goed dat 2026, dat is al vroeg aangekondigd en benoemd, het ravijnjaar wordt genoemd voor vele gemeentebegrotingen. Dat we keuzes moeten maken en die van anderen moeten slikken, is een groot goed binnen de democratie. Laat dat helder zijn. Maar wat nu als voorstel ter tafel ligt, het wellicht beëindigen van de beeldende kunstsubsidie, vind ik irrationeel en zou irrationeel moeten zijn voor ieder van u, voor alle partijen. Laat ik een voorbeeld geven.

Mijn meest recente 2 films, mede mogelijk gemaakt door financiële ondersteuning van de projectsubsidie van de gemeente Dordrecht, hebben wereldwijd zo'n 150 duizend tot

200 duizend toeschouwers gehad en rond de 70 awards gewonnen, tot nu toe. Je zou denken dat investeren in kunst, cultuur loont en dat de wereld daar behoefte aan heeft, gezien al die mensen die ervan genieten en door geïnspireerd worden. Er zijn vele sectoren die rechtstreeks profiteren van kunst, en in mijn geval met name film. Vreemd genoeg geldt dat niet voor de makers, de bedenkers van kunst. Juist die ene essentiële schakel in het financiële debat ontbreekt. Daar zijn de subsidies voor. Daar zijn de sponsors voor, hoor ik u denken. Bedenk bij die laatste dat de regel opgaat, wie betaalt, bepaalt. Echter kunst is vrij. Kunst is het verkennen van een horizon waar nog niemand is geweest. Kunst is niet laf. Kunst bouwt voort op een eeuwenoude beschaving. Kunst is niet rechtstreeks te relateren aan de Excelsheet economie van winst en verlies op de korte termijn. In dat opzicht is kunst weerloos. En daar ligt haar kracht. Kunst is in de huidige rauwe politieke sfeer een van de belangrijkste pijlers voor mensen, voor hun creativiteit, voor hoop en zelfs troost. Kunst vertelt eeuwenoude verhalen binnen de huidige maatschappelijke context. Kunst en wetenschap samen vormen ons moreel anker. Als een doorgeefluik van kennis mag het niet zo zijn dat we als gemeenschap bezuinigen op kunst. Kunst biedt de tegenkracht tegen populisme, wanhoopsdenken, doorgedraaide graaicultuur, angstmechanisme, manipulatie en onverklaarbare macht. Kunst is wellicht belangrijker dan ooit, gezien de gespannen nationale en internationale politieke omstandigheden waarin we ons bevinden. Kunst kan verbeelden waar de wetenschap achter moet blijven, omdat die empirisch verklaard en weerlegd moet worden. Wij, de kunstenaars, kunnen oplossingen verbeelden, andere paden belopen, bedenken hoe universele rechten voor mens en dier de levende schil van de aarde kunnen actualiseren. Ik zie kunstenaars om me heen, hier in Dordrecht, die al hun energie geven aan het grote discours dat kunst heet. Vergeet nooit dat een audio en/of een visuele taal niet te vertalen is naar gesproken taal. We hebben naast de gesproken taal, die raakt aan onze ratio, grote behoefte aan die andere taal van beeld en geluid, die ons hard raakt. Voor mijn films is de subsidie beeldende kunst van de gemeente Dordrecht uiterst belangrijk om mijn ideeën te ontwikkelen in schetsen, in geluid, in taal, in onderzoeken en gesprekken met wetenschappers. Pas daarna ben ik in staat mijn film te financieren. Dit voorstadium, dat vanuit mijn atelier aan de Singel hier in Dordrecht begint, is essentieel voor de reikwijdte van mijn uiteindelijke films. Klein detail, en met een glimlach, het logo van de gemeente Dordrecht wordt wereldwijd gezien en staat inmiddels landelijk op de kaart. Ik maak films, ik werk graag, ik ga nauwelijks uit zonder reden voor een film. Een van de laatste prijzen die ik ontving, was de prijs Cinematic Alchemist in Kolkata, India. Opmaat voor de beste korte film van 2025. Ik denk dat wij allen, kunstenaars, de hedendaagse alchemisten zijn. Wij kunnen goud maken uit niets. Ik vraag u niet om steun, maar om een irrationeel voorstel van tafel te halen. Behoud de subsidie beeldende kunst op zijn minst in haar huidige vorm. Dank voor uw aandacht. Bea de Visser, 24 juni 2025.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga ervan uit dat mevrouw De Visser ons gewoon volgt nu. Bedankt voor uw brief, mevrouw De Visser. Ik zie mevrouw Schnabel een vraag hebben.

Ik denk dat we gewoon een-op-een weer die vragen kunnen stellen, want ik vond het net een beetje lastig voor de insprekers om het allemaal bij te houden. Misschien dat we dan een-op-een die vragen kunnen stellen. Mevrouw Schnabel, PvdA.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag aan de heer Bunnik. De heer Bunnik gaf aan dat er bezuinigd wordt op een subsidie, die volgens mij niet onder het Beeldende Kunstloket valt. En dat roept een beetje de vraag op, wordt er dan nog op meer bezuinigd dan dat nu in de Perspectiefnota staat? Omdat film volgens mij onder de culturele subsidies valt. Maar als ik het goed begrijp, wordt daar ook op bezuinigd.

De voorzitter: U mag daarop antwoorden.

De heer Bunnik: Volgens mij onder de beeldende kunst zitten ook de persoonlijke, voor je eigen filmprojecten, subsidies. Ik dien in bij beeldende kunst. En daar valt het eigenlijk onder allemaal. Allerlei visuele kunst, zowel schilder als beeldende kunst als filmmaker. En anders ben ik niet goed geïnformeerd.

De voorzitter: Dank u wel voor de korte antwoorden ook. Zijn er nog vragen voor de sprekers? Mijnheer Den Hartog, mijnheer Hartmeijer, excuus, Hartmeijer, van SP.

De heer Hartmeijer: Dank, voorzitter. Ik wilde eventjes vanuit de vorige ronde vragen naar die transformatorhuisjes, want daar krijgen we er heel veel van. En ik vroeg me af of de aanwezigen weten uit hun kring, is daar interesse in, in dat soort kunst? Want ik gooi hem door Google, ik zie de meest fantastische dingen. Zou dat een mooi project zijn voor de makers hier? Ik denk ja. Maar wat voor interesse leeft er in jullie wereld?

De voorzitter: Mijnheer Sep, u wil daarop reageren?

De heer Sep: Ja hoor. Er worden al jaren allerlei objecten in Dordrecht aangeboden die tijdelijk gebruikt kunnen worden. En dat is een bekende geschiedenis in Dordrecht. Zo is er ook een scheepswerf geweest die lang leeg stond, waar projecten konden gebeuren. We hebben de brugwachtershuisjes gehad. En daarvoor ben je vaak ook aangewezen op het subsidieloket om een subsidie aan te kunnen vragen, om je project daar dan te kunnen uitvoeren in zo'n object op locatie, noem ik het. Maar natuurlijk is de sector daarin geïnteresseerd.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie verder geen vragen. Ik wil jullie bedanken voor jullie bijdrage. Verhaal is duidelijk. Ik ga nu de volgende ronde uitnodigen. Dat is, even kijken, Geerten ten Bosch, Ton Kraayeveld, Kuba Szutkowski en Manuela Porceddu. En ik ga ook vragen of Florijn von Behr aanwezig kan zijn.

De heer Katif: Voorzitter.

De voorzitter: Sorry. Excuus.

De heer Katif: Punt van orde. Zouden we nog even een paar minuten ... Want het begint langzaam een beetje in te kakken, om het zo maar te zeggen.

De voorzitter: U hebt helemaal gelijk, want ik had eigenlijk op mijn notitie ook dat we weer vijf minuten even pauzeren. Misschien is het handig dat we dat dan gelijk even doen. Dank u wel, mijnheer Katif. Zullen we weer beginnen? Mijnheer Katif, nogmaals dank voor het attenderen, want ik had hem opgeschreven. Maar het ging zo soepeltjes, ik denk, we gaan nog een ronde verder. Nogmaals, welkom allemaal. Ik heb zojuist een

inspreker kunnen overtuigen om mee te doen met de volgende ronde. En dan ben ik haar dankbaar. Dat zal ik straks natuurlijk nog een keer even benoemen. Even kijken. Ik heb nu mevrouw ... Misschien is het handig dat u dat allemaal zelf doet. Alstublieft.

Mevrouw Porceddu: Mijn naam is Manuela Porceddu.

De heer Kraayeveld: En ik ben Ton Kraayeveld, beeldend kunstenaar, en tevens bestuurslid van Pictura.

De heer Szutkowski: Ik ben Kuba Szutkowski, filmmaker, producent, ondernemer.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is aan u. U krijgt vijf minuten. En dan hoop ik dat u dat binnen vijf minuten ook redt.

Mevrouw Porceddu: Geen probleem. Mijn naam is Manuela Porceddu. Ik ben beeldend kunstenaar en cultureel producent. Mijn studio bevindt zich in het atelierpand Singel 222, hier in Dordrecht. Daarnaast werk ik in Breda bij een kunstinstelling, waar ik kunstprojecten coördineer, jonge kunstenaars begeleid en werk aan de realisering van kunst in de openbare ruimte. Dank u wel voor de mogelijkheid tot spreken. Ik doe dit, omdat ik mij ernstig zorgen maak over het voornemen om de subsidieregeling voor de beeldende kunst op te heffen. Het gaat om een bedrag van 200 duizend euro, wat binnen de totale gemeentebegroting misschien niet zo groot lijkt. Maar het effect op het culturele ecosysteem van Dordrecht is echt enorm, juist omdat het meer is dan geld alleen. Deze regeling biedt kunstenaars een inhoudelijk klankbord, een netwerk en een toetssteen voor kwaliteit. In mijn ervaring werkt ze als een soort lokaal functionerende vakorganisatie, met verbindingen naar landelijke structuren. Eigenlijk is het een soort brug, die helpt groeien, samenwerken en zichtbaar worden, zowel binnen als buiten de stad. Mijn ontwikkeling als kunstenaar en cultureel producent is mede mogelijk gemaakt dankzij deze regeling. Dat is inderdaad niet vanzelfsprekend, maar ook zeker niet doordat ik mijn hand heb opgehouden. Werken in de culturele sector betekent heel veel werken en heel weinig beloning qua geld. De regeling waar het over gaat, is streng. Aanvragen worden inhoudelijk beoordeeld door een professionele commissie. Er zijn duidelijke voorwaarden. En je legt altijd publieke verantwoording af. Maar juist daardoor is ze zo waardevol. Dankzij deze ondersteuning heb ik bijvoorbeeld projecten kunnen realiseren die niet alleen mijn eigen praktijk verdiepen, maar ook iets teruggeven aan de stad. Projecten waarin thema's als identiteit, inclusiviteit en migratie tastbaar en bespreekbaar worden, waar kunst en samenleving elkaar echt raken. Dordrecht is een stad waarin cultuur de afgelopen jaren zichtbaar is gegroeid. We hebben dat samen opgebouwd, de kunstenaars, de instellingen, de beleidsmakers en de bewoners. Om dit proces nu abrupt te onderbreken, is niet alleen een financiële keuze, maar ook een inhoudelijke breuk met alles wat er zorgvuldig is opgebouwd.

Als deze regeling verdwijnt, verliezen we niet alleen de mensen, de kunst en de kunstenaars, maar ook de ruimte om te blijven onderzoeken wat het betekent om in deze stad te leven. Ik wil eindigen met het volgende. Kunst en kunstenaars zijn net zo essentieel voor een stad als de bomen. Ze wortelen, ze filteren, ze geven zuurstof en tonen groeirichting. Ik wil de raad dringend uitnodigen om opnieuw te kijken naar het belang van deze regeling, haar functie en vooral wat er op het spel staat. En niet uit

nostalgie, maar om te zorgen dat wat hier in Dordtse grond is geworteld ook in de toekomst verder kan groeien. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel. Weer een mooi slot van een cultureel aspect. U het woord.

De heer Kraayeveld: Dank u wel. Ik heb niks opgeschreven. Ik moet het even zo uit mijn hoofd proberen te doen. Het lijkt mij dat in de laatste bijdrage, en in een aantal hiervoor, al het grote belang van deze kunstenaarsregeling onder woorden is gebracht. En daar sluit ik mij van harte bij aan. Ik heb zelf ook met enige regelmaat wel gebruik gemaakt van deze subsidieregelingen. Onder andere, om een paar dingen te noemen, zit de grote muurschildering voor mij op het Energiehuis, die zonder die regeling er niet geweest was. Ik bracht een boek uit over mijn werk. Ik deed een project in China nog onlangs, waar dan een klein beetje subsidiegeld vanuit Dordrecht dat mogelijk gemaakt heeft. Voor mijzelf was het belangrijk. En ik zie daarnaast in Pictura, waar ik in het bestuur zit en ook lang in de tentoonstellingscommissie gezeten heb, regelmatig jonge kunstenaars die projecten initiëren of kunstenaars samenbrengen, waarvoor ze een deel financieren met subsidiegeld vanuit deze regeling in Dordrecht. Het is volgens mij van het grootste belang dat deze regeling blijft bestaan. En er valt ook nog te signaleren dat dat een van de weinige kunstenaarsregelingen is die nog over is in Dordrecht. In het verleden hadden we een Centrum Beeldende Kunst wat projecten opzette, waar vaak ook lokale kunstenaars hun lokale kunst zien bij betrokken was, projecten in wijken, internationale uitwisselingen, open atelierroutes. Ook al zeven jaar geleden, denk ik, dat de laatste keer plaatsgevonden heeft. En het is van het grootste belang dat een overheid, politiek, maar ook organisaties de voorwaarden creëren waaronder de kunst kan bloeien. Mijn oproep om af te sluiten is, handhaaf in elk geval deze subsidieregeling voor de komende tijd. Dank u wel.

De voorzitter: U ook bedankt. Uw microfoon even. Het woord is aan u.

De heer Szutkowski: Ik ben Kuba Szutkowski, filmmaker. Zoals eerder al door een eerdere spreker is gezegd, door Daan Bunnik, ben ik ook mede door het bestaan van de regeling verleid om me hier te vestigen en om hier mijn loopbaan als kunstenaar en vader van kinderen voort te zetten. En het bevalt me heel erg, Dordrecht. Ik ben toch prettig verrast door het culturele klimaat. En ik begrijp van heel veel mensen dat het zich ontzettend heeft ontwikkeld, cultureel en ook op het gebied van kunst, de laatste 10 jaar. Maar ik zie zelf ook wel mogelijkheden voor nog meer ambitie en groei. Voor zover ik zie, is die regeling niet heel duur voor de cultuurbegroting, maar het mobiliseert wel gigantisch veel mensen, zoals je hier denk ik ook wel ziet. En maakt ook hoogstaande cultuurprojecten mogelijk. De timing van het opheffen van die subsidieregeling, daar wilde ik graag ook iets over zeggen, iets over toevoegen.

Ik ben de mede-initiatiefnemer van de Dordtse filmkring. Een terugkomende netwerkvond, in samenwerking met Filmtheater De Witt. En tot de verbazing, terwijl ik relatieve buitenstaander ben, ik woon pas een paar jaar in Dordrecht, heb ik verschillende lokale makers ... Toch waren ze verbaasd dat er blijkbaar best een scene te vormen is rondom film en media. Ik heb ook heel veel mensen op die manier ontmoet. En ik ben heel verrast en blij verrast door de diversiteit en kwaliteit van de verschillende makers. We hebben al verschillende bijeenkomsten gehad bij Filmtheater De Witt, onze partner, met tientallen mensen. En ook de subsidieregeling, met name, was een van

onze eerste onderwerpen die we toen uitgebreid hebben besproken, met tientallen mensen. En we zijn ook op zoek naar om de sector nog ambitieuzer te maken daarin. En ook dat mensen elkaar meer gaan opzoeken en samenwerken. Er wonen hier hele goede scenaristen, een Buma Award winnende componist, om maar wat mensen te noemen, geluidsmensen, acteurs, hele toffe en oudere, maar ook nieuwe makers. Bea de Visser kwam net al voorbij. Maar ook Gouden Kalf genomineerde documentairemakers heb ik ontmoet. Acteurs die de hoofdzaal in Kunstmin vullen. Wie heeft de moedermonologen gezien? Fantastisch stuk. Ook weer een Dordtse, geweldige actrice, Jennifer Evenhuis. Ook bekend met de regeling. Of wat dacht je van Themba Schmitz, een lokale homegrown actrice, theatermaker, bedenker of eigenaar van theater Tortilla, die wekelijks kinderen bereikt, met name in het voortgezet onderwijs, met moeilijke onderwerpen als grensoverschrijdend gedrag. Dingen waar docenten niet aan toekomen en al helemaal niet zoals Themba dat kan. Hele hoop interessante makers, maar ook bijvoorbeeld iemand als Bas Kakes. Is een verlegen jongen die met minimale middelen echt een epische natuurdocumentaire of de Biesbosch heeft gemaakt, die nationaal 15 duizend bezoekers heeft getrokken in de bioscoop. Waanzinnig project. Dat soort projecten heeft niet heel veel gekost. Heeft wel heel veel opgeleverd. En we zijn nu net bezig om die ambities te hebben ook. In ieder geval in mijn domein, film, theater, om dit soort dingen nog uit te gaan breiden en daarin samen te werken. We hebben ook bij onze bijeenkomsten gasten gehad, zoals Martin van Waardenberg, om het te hebben over hoe je streamers kan bereiken. Kunnen Dordtenaren dat ook? Daar mag je over fantaseren. Dat is zeker mogelijk. Die woont natuurlijk alleen hier een stukje over het water, in Papendrecht. Die mogen we claimen. En er is ook nog een ander dingetje over die timing. En het zou heel jammer zijn als dan die subsidieregeling, die juist die humus, zoals dat wel eens populair wordt gezegd, niet meer gefaciliteerd wordt. Terwijl we net bezig zijn om interessante dingen met elkaar te ontwikkelen en elkaar op te zoeken in projecten. Er is ook een ander timing dingetje. Er is op dit moment, ik zit heel erg in die netwerken in de provincie, een initiatief gaande wat door de gemeente van Rotterdam en Den Haag is genomen, om een film Talent Hub op te richten Zuid-Holland. En dat gaat het komende jaar gevormd worden. En dat gaat nationaal geld ook voor film naar de provincie halen. En dit is een mooi moment om daarbij aan te sluiten. En een klein beetje zakgeld als Dordtse maker is daar heel handig, want voor film gebeuren dingen vaak in coproducties. Een uitgebreide samenwerking, waarin iedereen wat inbrengt. Maar ook echt volledig Dordtse projecten. Ook geld naar Dordrecht zou kunnen komen voor films vanuit Rotterdam, vanuit Den Haag, vanuit andere plekken. En ik ben in nauw contact met die mensen van de film Talent Hub Zuid-Holland. Wat op dit moment opgezet wordt door Doreen Boonekamp, de voormalige directrice van het Nederlands Film Festival en het nationale Filmfonds.

Zij is daarmee bezig. Hele mooie timing om daar nu een rol in te spelen. En zo'n regeling heeft kan daar een hele mooie rol in spelen, om daar als Dordrecht onderdeel van te worden. Ook qua timing denk ik dat het heel erg jammer zou zijn, een gemiste kans, om dat nu helemaal te laten gaan verdwijnen. Sinds dat ik afgestudeerd ben aan de Willem de Koning in 2010 heb ik, zoals ik meer mensen heb horen zeggen, om de paar jaar regelingen versoberd, afgebouwd en opgeheven zien worden, nationaal, lokaal, regionaal. Er is nooit iets voor in de plaats gekomen. Het kon altijd met minder. Gaat dit er weer zo eentje zijn? Ik zou het echt doodzonde vinden. En ik hoop dat niet voor deze stad, waarin ik heb gekozen om mijn kinderen te laten opgroeien. Dank je wel.

De voorzitter: U ook bedankt. Voor iemand die later in Dordt is komen wonen zo'n inspiratie daarover te hebben, vind ik heel bijzonder. Dank u wel. Zijn er nog vragen voor de sprekers? Mijnheer Van Dam Timmers, van het CDA.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Deze sprekers, maar ook eigenlijk alle eerdere sprekers, vertellen natuurlijk een heel invoelbaar verhaal waarom subsidies of regelingen die voor hen zijn of waar ze veel mooie dingen mee hebben gerealiseerd behouden moeten blijven. Dat maakt het voor ons als gemeenteraad natuurlijk moeilijk, want wij staan voor de taak om toch uiteindelijk uit de grote pakketten bezuiniging te vinden, omdat we niet voldoende geld binnenkrijgen om ook wat we nu doen te kunnen blijven doen. En daarom wel een beetje de vraag ook aan de sprekers van, welke zaken zien zij op bijvoorbeeld dit dossier of andere dossiers dan als alternatieve keuzes, om zo toch toe te bewegen richting een begroting die in evenwicht is?

De voorzitter: Ik zou u willen verzoeken om echt te richten naar één spreker in plaats van drie.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Dan de laatste spreker.

De heer Szutkowski: Ik wil daar in ieder geval iets korts over zeggen. Kijk, zo'n hele cultuurbegroting, er gaat heel veel geld, wat ook fantastisch is, naar platformen voor kunst. Dan heb je het over musea. Ik weet niet of het filmhuis ook in de cultuurbegroting zit. Maar dat zijn allemaal platformplekken voor kunst. Maar dit is een relatief denk ik goedkope regeling. Maar je moet al die platform wel ergens mee vullen. En als je zelfs dit kleine beetje niet voor lokale makers wil reserveren, en dan denk ik toch dat het dan misschien bij de platformen weg moet, als je uiteindelijk niks hebt om die plekken mee te vullen, behalve buitenlandse pracht en praal. Maar dat lijkt me toch niet dat je dat als lokale gemeenschap met elkaar moet willen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even rond. Zijn er nog vragen? Nee, die zijn er niet. Dank voor de bijdrage. En ik ga de volgende sprekers even uitnodigen. Dat is Florijn von Behr en Geerten ten Bosch. Welkom aan tafel. Ik zou in dit geval ook weer vragen om kort kennis te maken of uw naam even te benoemen en daarna weer aan de rechterkant beginnen met het spreken.

De heer Von Behr: Mijn naam is Florijn von Behr. En ik ben de outtake partner van het Dordrechts Museum.

Mevrouw Ten Bosch: Ik ben Geerten ten Bosch. Ik ben beeldend kunstenaar. En ik ben zeven jaar heel intensief betrokken geweest bij Pictura.

De voorzitter: Dank u wel. U het woord, vijf minuten.

De heer Von Behr: Komt goed. Dank u wel. Beste raadsleden, fijn dat ik hier mag staan. Ik ben Florijn, 18 jaar oud. En ik ben hier namens Take pART, de jongerenorganisatie van het Dordrechts Museum, waar ik vorig jaar aan heb mogen deelnemen. Ik was hier vorig jaar deel van. Take pART'ers zijn jongeren van 16 tot 21 jaar oud die een jaar lang tijd in het museum werken om leeftijdsgenoten enthousiast te maken voor kunst. En eigenlijk ook iedereen daarbij te betrekken, juist als ze wel een kunstachtergrond hebben of niet.

Vaak wordt gedacht dat jongeren niet veel met cultuur hebben en dat musea vooral worden bezocht door oudere mensen. Maar dat is integendeel waar. Juist de Dordrechts Museum organisatie heeft de afgelopen jaren ontzettend ingezet om jongeren tot 30 jaar te betrekken bij het museum. En ik ben daar heel erg dankbaar voor. En dat staat op dit moment ook op het spel, met de bezuiniging van 830 duizend euro op de DMO-organisatie. Ik ben hier vandaag om te vertellen waarom het een slecht idee is om te bezuinigen op onze musea, en dan specifiek '...' ik mezelf met het Dordrechts Museum, omdat ik hier zelf ook aan heb bijgedragen. Ik snap dat jullie moeilijke keuzes moeten maken en dat bezuinigingen op de agenda staan. Maar geloof me, bezuiniging op onze musea zal alleen maar negatieve gevolgen hebben, en juist voor jongeren. Want ik ben hier nu wel de enige jongere in de zaal, maar jongeren hebben op dit moment wel alle toekomst. En daarom is het heel erg belangrijk dat dat wordt gewaarborgd. Specifiek voor Take pART is het heel erg bijzonder dat we dit hebben. We waren het allereerste middelgrote museum in Nederland dat zo'n jongerenprogramma had en eigenlijk nog steeds een van de grootste. En ik merk heel erg bij alle jongeren die eraan hebben meegedaan, draagt het gewoon heel erg bij de carrière en identiteitsontwikkeling. Jongeren krijgen echt een kans om mee te lopen met ervaringen die ze op andere plekken niet zouden kunnen krijgen. Als ik kijk naar alumni van mijn jaar al, en dat is pas vorig jaar, eentje is nu fotograaf bij allerlei grote musea, zoals Naturalis, Stedelijk Museum. Een ander werkt nu bij een fonds. Dat zijn kansen die we anders niet hadden kunnen krijgen. Tegelijkertijd merk ik dat het Dordrechts Museum enorm grote stappen heeft gezet in het omgaan met jongeren. En dat merken we in de praktische uitvoering van de tentoonstellingen. Als we kijken naar een aantal jaar geleden en nu, dan zijn de tentoonstellingen veel toegankelijker voor jongeren. En dat merk je ook echt aan het percentage jongeren dat nu naar het museum gaat. Er zijn ook speciale avondevenementen voor jongeren, waar echt het percentage onder de 30 soms zelfs op 60 procent ligt. Dat is een ongekend hoog percentage in het Nederlandse museumlandschap. En ik merk het zelf ook bij mijn vriendengroep. Vroeger moest ik mensen altijd overtuigen om mee te gaan naar het Dordrechts Museum of naar een museum, maar nu komen ze vaak zelf naar mij toe om naar een museum te gaan. Ik vind dat toch een heel erg positieve ontwikkeling. En dat komt in allerlei dingen terug eigenlijk. Dat gaat niet alleen om de '...' tentoonstelling, maar ook hoe we het museum met elkaar hebben ingericht. Tegelijkertijd is het ook gewoon een hele fijne, veilige plek om jezelf te kunnen ontwikkelen en kennis te maken met wat je later zou willen doen.

En ik denk dat dit heel erg belangrijk is, is dat het ook in alle andere programmeringen terugkomt. Want die expertise die is opgedaan bij het Dordrechts Museum houden we niet voor onszelf. Vorig jaar is er ook een symposium bijvoorbeeld georganiseerd, om dit allemaal te delen met andere organisaties ook weer, waardoor eigenlijk het Dordrechts Museum juist als leider op jongerenparticipatie dit verder kan doen. En na jongeren heeft het Dordrechts Museum gezegd, we willen ook verder gaan. Er is bijvoorbeeld sinds een aantal jaar ook een stadsverbinder aangenomen en een manager inclusie, om eigenlijk elke groep in de stad erbij te betrekken, wat heel erg belangrijk is. Een ander heel mooi initiatief, juist op ouderen gericht, vind ik ook dat er nu wordt samengewerkt met ouderen in Dubbeldam, om juist eenzaamheid tegen te gaan. Want kunst is natuurlijk niet alleen om naar te kijken, maar ook ontzettend verbindend. En dat vergeten we ook nog weleens. Juist in die gepolariseerde wereld van vandaag kan kunst toch dat beetje zijn dat ons bij elkaar houdt. Tegelijkertijd zie je ook dat door al die inclusieve

programma's iedereen eigenlijk kan meedoen bij de organisatie. Ik heb ook een aantal andere punten. Want ik denk zelf ook dat het heel erg belangrijk is om niet te vergeten dat elke euro die we investeren gewoon weer terugkomt met een grote spin-off. En dat je ook kijkt dat het werkt. Als we kijken naar de afgelopen tentoonstellingen die door het Dordrechts Museum zijn georganiseerd, zien we dat er keer op keer goede beoordeling waren. NRC, de laatste vijf tentoonstellingen hadden 4 sterren of hoger. En ook wat ik nog wel heel belangrijk vind aan te stippen van DMO juist is het Archief. Als we kijken naar het Archief, is dat de DNA van Dordrecht eigenlijk. Alle historie van de afgelopen 1.000 jaar zit daarin. En als we daarop bezuinigen, dan gaan we eigenlijk bezuinigen op ons eigen geweten en hart van de stad. En we zien eigenlijk dat het museum dat steeds beter uitdraagt, ook met die tentoonstelling in het hof, waar juist heel erg het persoonlijke van Dordtenaren, wat ze herkennen in de stad, weer terugkomt. En als ik al deze punten dan bekijk, dan zie ik eigenlijk 1 ding, dat het een ontzettend onverantwoorde keuze is om uiteindelijk te gaan bezuinigen op de Dordrechts Museum organisatie. Daarom hoop ik echt heel erg dat deze bezuinigingen heroverwogen kunnen worden. Niet alleen voor het museum zelf, niet alleen voor de jongeren, maar voor heel de stad. De organisatie is de afgelopen jaren ontzettend gegroeid naar alle takken van de samenleving. Laat deze nog niet sterven, maar laten we hierin doorpakken. En juist een krachtige basis zetten, zodat er misschien naast die boom nog meerdere struiken kunnen groeien. Want ik zie ook steeds meer kruisbestuiving met andere organisaties. Dank u voor het woord.

De voorzitter: Wauw, ik ben er helemaal stil van. Ik ga ervan uit dat andere collega's dat ook ... Petje af.

De heer Von Behr: Dank u wel.

De voorzitter: Trots op onze jongeren, als ik dit zo zie.

De heer Von Behr: Dat hoop ik altijd.

De voorzitter: Fijn dat je dit even doet. Nogmaals, je zal misschien een goed voorbeeld zijn, ook voor de jongeren in de stad. Fijn. U het woord.

Mevrouw Ten Bosch: Moeilijk om nog het woord te hebben hoor. Eigenlijk zou Annemarie Strijbosch hier zitten, een filmmaker. Zij kon vanmiddag wel, maar vanavond niet. En zij heeft mij gevraagd of ik wil vertellen dat de eventuele bezuinigingen op de kunstenaarssubsidies nog meer gevolgen heeft voor de Dordtse maker. Het Dordrechts Museum maakt van deze subsidies gebruik om de films bij de tentoonstellingen te financieren. En dat betekent weer minder opdrachten voor Dordtse filmmakers. Ik geef u dit mee uit haar naam. Ik had mezelf, dacht ik, opgegeven, maar ik heb ergens een foutje gemaakt. Nu zit ik hier toch. En ik zeg, doe het niet. Schaf die individuele kunstenaarssubsidies alstublieft niet af. Laat deze ook niet verdwijnen. Ik heb zelf meerdere keren projectsubsidie mogen krijgen. Wat ontzettend fijn is. Het betekent dat je verder kunt met je werk. Het is een grote stimulans. Het is ook een vorm van erkenning, die van belang is. En de laatste keren dat ik het kreeg, kreeg ik het samen met Marleen Oud. En dat was voor Dochters van Dordrecht. Dat is een lijst waar tweehonderd vrouwen op staan die voor deze stad belangrijk zijn of zijn geweest. Wij hebben al deze dochters symbolisch gekoppeld aan een bloem en de tussentijd tuin

aangelegd. Een ecologische bloementuin op de begraafplaats Essenhof. Op een plek die ons daar was toegewezen. Het was een project in de openbare ruimte waar heel veel mensen van hebben kunnen genieten en wat we dankzij twee projectsubsidies hebben kunnen laten uitgroeien. De fysieke plek van de tussentijdstuin bestaat sinds begin van dit jaar niet meer, maar het idee leeft voort en de website bestaat ook nog. Die beeldende kunstsubsidies geven ons lucht en ademruimte. Het is onze humus. Het is voedsel voor de geest. Het betekent geld en tijd. Dat geld en die tijd gebruiken we om waar wij in geloven te kunnen realiseren. En ik denk dat al onze bijdragen uiteindelijk bijdragen aan dat culturele ecosysteem, aan het kunstklimaat en de levendigheid van de stad. We creëren er mooie dingen van. En voor waar, het is al geen vetpot. Als deze regeling verdwijnt voor de kunstenaars uit Dordrecht, zijn we op de landelijke subsidiefondsen aangewezen. En dat is nu al een slagveld. Want in vorige bezuinigingsrondes is enorm in dat budget gesnoeid. Met als consequentie dat deze fondsen zwaar worden overvraagd. Met als consequentie dat de kans dat je daar een individuele subsidie krijgt voor je project, voor specifieke apparatuur, voor je catalogus, voor verdieping van je werk, voor de groei van je kunstenaarschap, vrijwel nihil is. Doe het niet. Laat de individuele kunstenaarssubsidieregeling niet verdwijnen. In vorige bezuinigingsrondes is al zoveel gesneuveld. Het hele CBK, Centrum Beeldende Kunst, is weg. Komt nooit meer terug. Het CBK was de plek waar je als kunstenaar nog opdrachten kon krijgen. En die hadden altijd iets met de stad te maken. En het was ook de plek waar de resultaten werden getoond aan het publiek, van werken waaraan subsidiegelden waren besteed. En die plek is weg. De vraag is, moeten wij kunstenaars bij iedere ronde bezuinigingen steeds opnieuw ons bestaansrecht bevechten? En wat wonderlijk is, de prijzen stijgen alleen maar. De huren van de ateliers gaan elk jaar een beetje omhoog. De energieprijzen rijzen de pan uit. Kunstenaars hebben vaak een dubbele huur, want in ateliers mag niet gewoond worden. Eten voor materiaal. Alles wordt alleen maar duurder. We zijn erg goed om eindjes aan elkaar te knopen. Steeds weer als het moet. We zijn creatief. We denken in oplossingen. We zijn in staat om van bijna niets iets te maken. Maar het voelt zo krapjes. En die strop komt steeds een beetje strakker te zitten. Daarom heb ik dit leuke stropje om gedaan. Ik wilde toch even iets beeldends, maar ik weet niet hoe het werkt. Zo. Dat is het effect.

Het voelt zo krapjes om onze individuele strottenhoofdjes. We zijn in eigen ateliers met eigen werk bezig. Dat is waar ons werk grotendeels uit bestaat. Concentratie op dat ene. En dat alles tezamen maakt een cultuur waar groot en klein zichtbaar, minder zichtbaar bij hoort. Een cultureel ecosysteem, met heel veel werkbijtjes en -ezeltjes en ook een paar paradepaarden. En ik zou tot slot jullie ook, de gemeenteraad, willen uitnodigen als jullie niet goed weten wat wij doen. Wij zijn echt absoluut van wil om jullie uit te nodigen om bij ons te komen kijken in de ateliers. We kunnen dat organiseren. Echt, we willen heel graag participeren. We willen ook heel graag dit soort dingen met jullie bespreken, zodat zo'n regeling niet zonder ons kan worden toegepast. Ik hoop dat u goed geluisterd heeft deze avond en dat er mooie dingen samen uit gaan komen, want de hele potentie is er. Dat is wel bewezen met alle sprekers. Dank u wel.

De voorzitter: Hartelijk dank voor uw bijdrage. Ik kijk even rond of er nog vragen zijn vanuit de raads- en commissieleden. Mevrouw Schnabel als eerste. En daarna heb ik mijnheer Van der Meer gezien, van GroenLinks. Mevrouw Schnabel, van Partij van de Arbeid.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Vraag aan de heer Von Behr. We weten natuurlijk dat de psychische gezondheid van veel jongeren onder druk staat. Zou u iets kunnen vertellen over hoe Take pART daarin helpt en wat voor effecten dat heeft, ook op de jongeren die daarnaar komen kijken?

De voorzitter: Mijnheer Von Behr.

De heer Von Behr: Dank u wel voor het woord, voorzitter. Ik denk allereerst dat het Dordrechts Museum inderdaad via Take pART eraan gaat bijdragen. Maar ik wil ook toch wel nog even het Museum op recept aanhalen. Dat is een experiment wat met 2 andere musea het afgelopen jaar heeft plaatsgevonden. Want uit onderzoek blijkt dat een museum mentale gezondheidsproblemen gewoon kan voorkomen en bijdraagt aan het oplossen daarvan. En die pilot was zeer succesvol. Daar heeft het museum ook aan bijgedragen. Ik dat Take pART dat ook is doordat het een hele veilige plek is en het toch een lastige fase vaak is, die fase tussen de 12 en 18 jaar. En het een hele geborgen plek is om ook juist die creatieve ontwikkeling te begaan. Want vaak ervaren jongeren dit toch als zeer spannend, ook omdat het een kunstenaarsreis, dat ook met name heel experimenteel kan zijn, waar je alle kanten op kan gaan. En daar vinden mensen soms ook wat van. Ik denk dat daarin Take pART ook een ontzettend waardevolle bijdrage is. En het Dordrechts Museum doet er ook alles aan om het eigenlijk wel te laten voortbestaan. Maar juist omdat die grote programmaonderdelen, zoals tentoonstellingen, ook moeten blijven doorgaan, zal er toch best wel bezuinigd moeten worden. En dan juist dit soort initiatieven worden hard geraakt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank voor je aanvulling. Mijnheer Van der Meer, GroenLinks.

De heer Van der Meer: Voorzitter, ik ben vanavond heel erg overtuigd geraakt, als ik dat niet al was, van het grote belang van cultuur en de positieve werking daarvan in de maatschappij. Ik ben ook wel overtuigd van dat elke geïnvesteerde euro weer ergens iets oplevert. De vraag is alleen, waar levert het iets op? En daar zit een puzzel.

En ik wil u vragen, maar ik had het eigenlijk aan iedereen kunnen vragen, om daar eens even over te filosoferen. Want als er meer in de stad besteed wordt, krijgt de gemeente daar niet direct geld van binnen, terwijl wij wel aan de lat staan om subsidies te verstrekken en dat soort dingen. Daar gaat iets mis. En de vraag is, heeft u ideeën hoe je dat een beetje in het rechte zou kunnen trekken? Want weliswaar komt elke euro weer terug, maar je kunt ook als gemeente die euro maar één keer uitgeven.

De voorzitter: Sorry, mijnheer.

De heer Van der Meer: Ik kan het niet verstaan hoor.

De voorzitter: Laten we dat niet doen, alstublieft. Aan wie was uw vraag gericht? Is dat voor mevrouw Ten Bosch?

De heer Van der Meer: Wie er een bijdrage aan een antwoord daarop heeft? Ik bedoel, het is gewoon een puzzel. Dat snap ik ook wel. En ik verwacht ook geen sluitend antwoord.

De voorzitter: Ik kijk even naar de insprekers of er nog een antwoord komt.

Mevrouw Ten Bosch: Ik zou dat heel graag in een groter comité willen doen, want ik weet daar veel te weinig van. Ik weet dat het zo is. En zelfs 1 euro zijn, er zijn ook berekeningen dat het 2,5 euro wordt. Maar hoe dat verder in zijn werk gaat, echt, dat weet ik niet. Maar het is wel, laten we dat dan in een comité doen, waar ook kunstenaars bij betrokken worden, om misschien tot oplossingen te kunnen komen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Hartmeijer, van SP.

De heer Hartmeijer: Dank. Ook een vraag aan mevrouw Ten Bosch, geloof ik was het? Ja. Ik hoorde dat ze zegt, de huren van de ateliers gaan ook elke keer een beetje omhoog. Tegelijkertijd staan er regelmatig ook wel panden leeg. Ik weet nog die pop-up ruimtes in het oude V&D-gebouw. Niet strikt misschien ateliers, maar wel een ruimte waar je iets kan tentoonstellen. Is er contact met de gemeente over dit soort ideeën? Want dat zou misschien wel in de kosten ook schelen.

De voorzitter: Mevrouw Ten Bosch.

Mevrouw Ten Bosch: Bij de gemeente werkt Linda Dekkers. En zij gaat over het hele atelierbeleid. Maar onze ateliers zit allemaal bij vastgoed. Het is tevens ook een probleem van subsidies, want een groot deel wat bijvoorbeeld Pictura aan subsidie krijgt, gaat onmiddellijk, om het daar nog maar even over te hebben, voor een heel groot deel terug, stroomt terug in de vorm van huur en energiekosten. Maar wij kunnen niet iedere maand een atelier ... Je hebt gewoon je huur. En dat betaal je maandelijks. Maar het gaat wel altijd gewoon stapje voor stapje weer een stukje omhoog.

De voorzitter: Mijnheer Katif, Beter voor Dordt.

De heer Katif: Dank u wel, voorzitter. Ik zou graag een vraag willen stellen aan ons 18-jarig talent. Dat is een oprechte vraag. Stel je voor dat je in onze schoenen zou staan en je zou een keuze moeten maken tussen jongerenwerk, jeugdzorg en het museum. Wat zou je doen?

De heer Von Behr: Ik denk dat het allemaal samenhangt en verbinding houdt. Dat elke euro die je investeert in cultuur, inderdaad als je dan ook met zo'n Museum op recept doet, bijvoorbeeld bijdraagt aan een betere mentale gezondheid onder jongeren. En dat je ook via bijvoorbeeld jeugdwerk misschien weer mensen kan laten werken in een museum. In principe dat je daar helemaal geen keuze tussen moet maken, maar dat het een soort kruisbestuiving is die juist steeds meer oplevert.

De voorzitter: Mijnheer Katif, een beter antwoord heeft u niet kunnen krijgen. Mijnheer Katif is er helemaal stil van. Even kijken. Ik ga even verder kijken. Zo niet, dan ga ik richting een ... Even centraal weer, alsjeblieft. Zo niet, dan ga ik richting een afsluiting. Want we hebben een hele avond gehad natuurlijk met heel inspirerende verhalen, maar ook wel emotionele verhalen. Maar ook weer natuurlijk talenten die voorbeeld kunnen zijn voor onze toekomst. Nogmaals, ik kijk even verder. Niets. Ik zie geen vingers meer. Dan ga ik richting een afsluiting. Ik kijk ook even richting de griffier. Dat zou kunnen? Ja. Nogmaals, dank aan alle insprekers van vanavond. We hebben er 21 gehad, als het goed

is, inclusief een brief, zover ik het nog weet. We hebben uiteenlopende geluiden gehoord. Betrokken, kritisch, creatief en soms heel persoonlijk. Dat is precies wat deze avond waardevol maakt. U heeft ons stof tot nadenken gegeven en ons geholpen om het bredere plaatje te blijven zien. Uw bijdragen nemen wij mee in de verdere bespreking van de Perspectiefnota. En dan heb ik het echt natuurlijk over de algemene beschouwingen van 1 juli. U bent van harte welkom op de publieke tribune van het Stadhuis. En dat begint om 14.00 uur. Voor iedereen die meekijkt of luistert, is het goed om te weten dat er ruimte blijft om inbreng te sturen naar de raad, via de griffier. Nogmaals, dank voor uw bijdragen en dank voor uw komst. En nog een logistieke mededeling, wilt u uw flesjes en kopjes meenemen alstublieft. En allemaal een fijne avond. Dank u wel.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 15 juli 2025.

De griffier,

De voorzitter,

A.E.T. Wepster

N. Mol